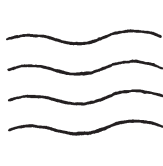

**Ο Χριστός ευλογών
Τοιχογραφία στην
κόγχη του Αγίου
Βήματος του ναού
της Αγίας Παρασκευής
στο Παλιοζωγλόπι.**

ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΑ

Χρονικά

ΚΩΔΙΚΟΣ 4171

ΕΤΟΣ 23ο - ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 100 - ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ - ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2016

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΝΑ ΤΡΙΜΗΝΟ ΑΠΟ ΤΟ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΡΑΧΟΥΛΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΝΩΣΗ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΡΑΧΟΥΛΙΩΤΩΝ «Ο ΙΤΑΜΟΣ»

Εκδότης σύμφωνα με το Νόμο: ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΣΙΟΥΛΑΣ - Τηλ. 6976777462

Όταν μιλούμε για ένα πολιτισμικό έντυπο που εκδίδεται από αριθμό ανθρώπων λιγότερων από τα δάχτυλα του ενός χεριού, με πενιχρά οικονομικά μέσα που προέρχονται αποκλειστικά από εθελοντική προσφορά συγχωριανών και φίλων, τότε ο αριθμός των εκατό <100> φύλων αποτελεί άθλο για τα "Ζωγλοπίτικα Χρονικά".

Τα "Ζωγλοπίτικα Χρονικά" εκδόθηκαν από μια μικρή ομάδα ανήσυχων συγχωριανών, όταν διαπιστώθηκε ότι ο ενεργός πληθυσμός της Ραχούλας - του ιστορικού Ζωγλοπιού- μειώθηκε σε βαθμό επικίνδυνο για την υπόσταση του χωριού. Στόχος τους, από τη μια να διατηρηθεί η ιστορία, τα λαογραφικά δρώμενα, η γλώσσα, τα ήθη και έθιμα, οι ασχολίες των κατοίκων, τα παραδοσιακά εδέσματα και άλλες εκδηλώσεις του χωριού για τις επόμενες γενιές και από την άλλη να αναδείξει τα προβλήματα του χωριού και να προτείνει εφικτές λύσεις.

Το πρώτο φύλλο της εφημερίδας εκδόθηκε το Δεκέμβρη του 1993, σε τετρασέλιδο ασπρόμαυρο. Η Συντακτική Επιτροπή κατέβαλε μεγάλες προσπάθειες για τη βελτίωση της εφημερίδας και έκαμε, κατ' επανάληψη, έκκληση προς τους πολυπληθείς συγχωριανούς που έχουν τη δυνατότητα να βοηθήσουν με άρθρα και μελέτες για τον παραπάνω σκοπό, αλλά, με λύπη μας, οφείλουμε να ομολογήσουμε, ότι η προσφορά δεν ήταν η αναμενόμενη.

Πρέπει όμως να ομολογήσουμε ότι συγκινητική υπήρξε η, κάθε μορφής, προσφορά των απλών ανθρώπων του χωριού μας και των ξενιτεμένων, αλλά και φωτισμένων ανθρώπων πλησιόχωρων μερών, που, και οικονομικά προσφέρουν ταχτικά τον οβολό τους, και άλλα δημοσιεύσιμα στοιχεία καταθέτουν. Τα τελευταία δε χρόνια συνεχώς αυξάνει ο αριθμός των νέων του χωριού που, διαπιστώνοντας την προσφορά των Ζωγλοπίτικων

Εκατό <100> φύλλα «Ζωγλοπίτικα Χρονικά»

Χρονικών, τα αγκαλιάζουν με αγάπη.

Τα παραπάνω ενθάρρυναν τα μέλη της Συντακτικής Επιτροπής, ώστε να συνεχιστεί η προσπάθεια βελτίωσης της εφημερίδας,

η οποία από τετρασέλιδη σύντομα έγινε οχτασέλιδη για να καταλήξει σε 12/σέλιδη σε τετραχρωμία, όπως συνεχίζει να

εκδίδεται. Μένουμε δε με την ελπίδα ότι η νεότερη γενιά χωριανών θα πάρει στα χέρια της τη σκυτάλη, ώστε να συνεχιστεί η έκδοση των Ζωγλοπίτικων Χρονικών, τα οποία, μετά την κατάργηση των Κοινοτήτων και των μικρών Δήμων, είναι η μόνη έκφραση του ιστορικού χωριού μας.-

Στις σελίδες 6-7 αναδημοσιεύονται οι σπανιότερες -κατά την κρίση μας- από το πλήθος των φωτογραφιών που δημοσίευσαν τα "Ζ.Χ." κατά τη διάρκεια της εικοσιπεντάχρονης παρουσίας τους. Προτιμήθηκαν οι πιο χαρακτηριστικές από τις παλαιές και πολυπρόσωπες φωτογραφίες.

Η ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

**Σ' αυτό
το
φύλλο**

**θα
διαβά-
σετε...**

1. Εκατό φύλλα "ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ".....σελ. 1	
2. Για τα εκατό <100> φύλλα "ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ" έγραψαν: Β.Δ. Αναγνωστόπουλος, Άγγελος Ζαχαρόπουλος, Κωνίνος Παπαλέξης, Νίκος Κατοίκος, Φιλίτσα Παπασωτηρίου - Οικονομίδου, Σούλα Τόσκα-Κάμπα, Ελένη Β. Καραγιάννη, Βασίλης Τάκης, Γιώργος Αμβροσίου, Βασίλης Τσαντήλας, Γιώργος Κλήμος, Μάρκος Παππάς και Αθανάσιος Καραντώνης & Ισμήνη Παπαδημητρίου.....1-3	
3. Λαογραφικό Μουσείο- Δωρητές.....2	
4. Οι δυο φίλοι (ποίημα Ζαχαρία Παπαντωνίου).....2	
5. Κοινωνικά, Συνδρομές, Ανέκδοτα κ.ά.....2	
6. Βασίλης Καραγιάννης: Χριστουγεννιάτικη ιστορία.....4	
7. Άγγελος Ζαχαρόπουλος: Όταν υπήρχε ζωή στα Αγραφιώτικα Χωριά.....5	
8. Γιάννη Βλαχονιάνη: Ανέκδοτα Καραϊσκάκη.....5	
9. Οι λέξεις έχουν τη δική τους ιστορία.....5	
10. Επιλογή φωτογραφιών από τα 100 φύλλα "Ζ.Χ.".....6-7	
11. Προσέχουμε την υγεία μας: Το κοινό κρουστικό.....8	
12. Θωμάς Κίσσας: Ανθρωποθυσίες και ζωθυσίες.....8	
13. Πέτρος Παπαζαρκάδας: Νοσταλγία (ποίημα).....8	
14. Λάμπρος Γριβέλλας: Ήταν πασάς ο Πάνος Ζωγλοπίτης.....9	
15. Σούλα Τόσκα-Κάμπα: Τραγούδια του γάμου.....9	
16. Νικολάου Πολίτη: Οι Γέλληνες και τα μνήματά τ'ς.....9	
17. Τα βότανα του τόπου μας: Γλυστρίδα ή Αντράκλα.....10	
18. Αριστοτέλης: Τι είπε.....10	
19. Ελίχριστο ή Μούσκος.....10	
20. Δομήνικος Βερύλλης: Ο Δαβάρης και η Καρδίτσα την 28η Οκτωβρίου 1940.....11	
21. Σοφία Οικονομίδου: Οι ιστορίες του παππού.....11	
22. Αϊ-Δημήτρης (ποίημα του Βασίλη Ράττα).....11	
23. Έργα και Ημέρες της Ραχούλας.....12	
24. Αγόρω Πατζούρινα: Επιτάφια πλάκα του έτους 1762.....12	

**Β.Δ.Αναγνωστόπουλος,
Ομότιμος καθηγητής πανεπιστημίου Θεσσαλίας
Συγχαρητήρια!**

Κάθε έντυπο, όπως άλλωστε και κάθε άνθρωπος, έχει την ιστορία του. Τα "Ζωγλοπίτικα Χρονικά" έχουν διαγράψει μια διαδρομή εντυπωσιακή τόσο για την αντοχή τους μέσα στο χρόνο, όσο και για το πλούσιο υλικό που κάθε φορά φέρνουν στο φως. Το παρόν φύλλο με τον αριθμό 100 έχει μια ιδιαίτερη σημασία για τους υπεύθυνους της έκδοσης, για τον Μορφωτικό Σύλλογο Ραχούλας και την Ένωση απανταχού Ραχουλιωτών "Ο ΙΤΑΜΟΣ", για τους συνεργάτες, αλλά και για τους αναγνώστες. Κλείνοντας το 25ο έτος έκδοσης, νιώθουμε όλοι σαν μια "οικογένεια" πως τα "Ζωγλοπίτικα Χρονικά" διανύουν τη νεανική τους ηλικία, την πιο ωραία σε ακμή και σφρίγος.

Είχα κι εγώ την τύχη να συνεργαστώ μαζί τους και να μου φιλοξενήσουν κάποια άρθρα, όπως λ.χ. για τη Μικρά Ασία με αναφορά στον Λοχία του 5.42 Τάγματος Ευζώνων Αναγνωστόπουλο Δημήτριο και στον Ραχουλιώτη Αθανάσιο Γριβέλλα. Χαίρομαι που πάντα δίνουν βήμα σε όσους πνευματικά αγριπνούν για τον τόπο τους και έχουν κάτι να πουν και να γράψουν για την ιστορία, τη λαογραφία, τη γλώσσα, τα λαϊκά πανηγύρια, τις παροιμίες κ.ά. και συμβάλλουν με τον τρόπο τους στη διατήρηση της τοπικής ιδιοπροσωπίας.

Τα "Ζωγλοπίτικα Χρονικά", επίσης, είναι η ζεστή καλημέρα για τους αναγνώστες, ο οικείος γείτονας, που σαν παλιός ταχυδρόμος μεταφέρει όλα τα κοινωνικά νέα για γεννήσεις, βαπτίσεις, θανάτους και εκδηλώσεις πολιτισμού. Από την άποψη αυτή συσφίγγουν, ανανεώνουν και ισχυροποιούν τους κοινωνικούς δεσμούς, πράγμα απαραίτητο στη σημερινή διαλυτική μορφή της παγκοσμιοποίησης και της αλλοτρίωσης.

Να συγχαρώ για το εκδοτικό ιωβηλαίο, για το 100ό φύλλο της εφημερίδας, και να ευχηθώ στον Διευθυντή και στη Συντακτική Επιτροπή να έχουν υγεία, καλή δύναμη και να εορτάσουμε το 200ό φύλλο!

Για τα 100 φύλλα "Ζωγλοπίτικα Χρονικά"

**Άγγελος Ζαχαρόπουλος
Επίτιμος Διευθυντής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής
Τ. Γενικός Δι/ντής Υπουργείου Γεωργίας**

Διαβάζω με μεγάλο ενδιαφέρον και, κάπου κάπου αρθρογραφώ στα "Ζωγλοπίτικα χρονικά", εδώ και πολλά χρόνια. Νομίζω ότι είναι ένα από τα πιο σημαντικά έντυπα τοπικού χαρακτήρα στη χώρα. Χάρης σε μία μικρή ομάδα φωτισμένων συνταξιούχων Ζωγλοπιτών, με ζωηρή μνήμη και αξιοσημείωτη αφηγηματική ικανότητα, εμείς οι άλλοι συνταξιούχοι Αγραφιώτες ξαναζούμε τον παράδεισο των παιδικών μας χρόνων. Ακόμα περισσότερο, μπαίνουμε βαθειά στην ιστορία της περιοχής, χάρις στην αξιοζήλευτη και ευλογημένη ιστοριοδιφική "μανία" του Λάμπρου Γριβέλλα.

**Κωνίνος Παπαλέξης
Καθηγητής Θεολογίας τ. Γυμνασιάρχης**

Στα "Ζωγλοπίτικα Χρονικά" έγραψαν και εξακολουθούν να γράφουν αξιόλογοι άνθρωποι των Γραμμάτων, όπως ο Λάμπρος Γριβέλλας, ο Βασίλης Καραγιάννης, ο Βασίλης Κίσσας, ο +Γεώργιος Ντόλκερας, ο Πέτρος Παπαζαρκάδας, ο Γεώργιος Κατσιούλας, ο Άγγελος Ζαχαρόπουλος κ. ά.

Όλους αυτούς και άλλους που δεν θυμώμαι, οι οποίοι πρόσφεραν τις γνώσεις τους γράφοντας στα "Ζ.Χ.", θέλω να τους ευχαριστήσω γιατί διάβασα και ενημερώθηκα για πολλά θέματα που δεν είχα ακριβή αντίληψη. Όλους τους ευχαριστώ και εύχομαι ο Θεός να τους έχει καλά στην υγεία τους για να προσφέρουν στους χωριανούς τους και όχι μόνο. Στα "Ζ.Χ.", αφού ήδη συμπληρώνουν τα 100 φύλλα, εύχομαι να τα χιλιάσουν!

Συνέχεια στην 3η σελ.

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΡΑΧΟΥΛΑΣ

Το Λαογραφικό Μουσείο Ραχούλας, που ιδρύθηκε προσφάτως σε αίθουσα του κλειστού Δημοτικού Σχολείου, δέχεται πάσης φύσεως αντικείμενα, όπως: γεωργικά εργαλεία παλαιάς χρήσεως, αντικείμενα του νοικοκυριού, φωτογραφίες, επιστολές και ό,τι άλλο έχει σχέση με την ιστορία του χωριού μας.

ΔΩΡΗΤΕΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

Τάσιος Παπαστέργιος
Σπύρος Κωνσταντίνου
Γιάννης Κολοβός
Δημήτριος Κίσσας
Βικτωρία Μπέλλου
Θωμάς Γριβέλλας
Βαγγέλης Κωστίκας
Αποστόλης Β.. Τσιμάκης
Βασίλης Παν. Τσιμάκης
Κώστας Κατσιούλας
Ζωή Μήτρα
Αριστέα Πόλκου
Χαρίκλεια Κομπούρα
Σούλα Κατσαρού
Αθηνά Κατσαρού
Μαριγούλα Κωστή
Σταυρούλα Κατσιούλα
Νίκος Λαμπρογιώργος
Ελένη Μανώλη
Αφροδίτη Γριβέλλα
Αγγελική Μανίτη σύζ. Ι.
Παπαδημητρίου
Ευθύμιος Ι. Παπαδημητρίου
Σταματία Ι. Παπαδημητρίου
Ευρυδίκη Ε. Παπαδημητρίου - Λέκκα
Βικτωρία Ε. Παπαδημητρίου - Τσαγάκη
Σταματία Φαν. Τσαγάκη
Ισμήνη Ευθ. Παπαδημητρίου -
Καραντώνη

Οι δυο φίλοι

Ο σκύλος λέει της γάτας:
"Τα νύχια σου ετοιμάζεις,
φυσάς και καμπουριάζεις.
Μα τι έχεις και θυμώνεις;
ως πότε οι τσακωμοί;"
Κι εκείνη: "Μη ζυγώνεις,
σε σκίζω στη στιγμή!"

"Για στάσου", λέει ο σκύλος,
δεν θέλεις να 'μαι φίλος;
Μιλώ στα σοβαρά",
και κούναε την ουρά.
"Τρωγόμαστε βδομάδες,
παίρνεις και δίνεις ξύλο.
Ας πάψουν οι καυγάδες,
και δέξου με για φίλο.
Δεν σκέφτηκες κομμάτι
πως απ' τη γκρίνια αυτή,
θα μείνω μ' ένα μάτι
θα μείνεις μ' ένα αυτί;"

Η γάτα με ησυχία,
το πόδι κατεβάζει,
του σκύλου η ομιλία
σε συλλογή τη βάζει.
Λόγο τιμής edώσαν,
ήταν εχθροί, φιλιώσαν.
Ξεχάσαν τι έχει γίνει,
συντρόφεψαν. Ειρήνη!

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

Από το Αναγνωστικό Β΄
Δημοτικού 1934
Σ.Σ. Κάθε ομοιότητα με τα
πολιτικά μας κόμματα είναι
τυχαία.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Επιτυχία

Η Γιαννουσά Ελένη του Κων/νου, εγγονή του παπα-Αναστάση Γιαννουσά, εισήχθη στη Σχολή Διοίκησης Συστημάτων Εφοδιασμού στο ΤΕΙ Κεντρικής Μακεδονίας στην Κατερίνη.

Γέννηση

Η Ευανθία Λάμπρου Νασιάκου-Γκόβαρη έφερε στη ζωή το τρίτο παιδί της (κοριτσάκι) στις 6 Σεπτεμβρίου 2016 και του έδωσε το όνομα Ναταλία.

Θάνατοι

1. **Λάμπρος Παν. Ζαχαρίας**. Απεβίωσε στις 2-10-2016 και κηδεύτηκε στη Ραχούλα ο Λάμπρος Παναγιώτου Ζαχαρίας σε ηλικία 81 ετών. Αγωνιστής στη ζωή και καλός οικογενειάρχης, ο Λάμπρος πάλεψε με νύχια και με δόντια και κατάφερε να πολεμήσει τη φτώχεια και να αποκαταστήσει τα δυο παιδιά του, Το Μάρκο και τη Ρηνούλα. Τα τελευταία χρόνια της ζωής του υπέφερε από προβλήματα υγείας, αλλά έφυγε με την ικανοποίηση ότι άφησε προκομμένα παιδιά και εγγόνια.

2. **Ελένη Φέτσιου, συζ, Ανδρέα Μπολτσή**. Απεβίωσε στις 8 Νοεμβρίου 2016 η Ελένη Β. Φέτσιου, σύζυγος Ανδρέα Μπολτσή, σε ηλικία 90 ετών. Η Ελένη, εργατική και φιλήσυχη, υπήρξε καλή σύζυγος και μητέρα και άφησε στην κοινωνία του χωριού άριστες εντυπώσεις.

3. **Ελένη, συζ, Λάμπρου Νασιάκου**. Στις 19 Σεπτεμβρίου 2016 έφυγε από τη ζωή, σε ηλικία 66 ετών, η Ελένη Αετοπούλου, σύζυγος εν ζωή Λάμπρου Ηλ. Νασιάκου, συν/χος Νηπιαγωγός. Η Ελένη υπήρξε άριστη Νηπιαγωγός και εξαιρετη σύντροφος και μητέρα. Άφησε πίσω της το σύζυγό της, δύο κόρες παντρεμένες και πέντε εγγόνια. Είθε, ο καλός Θεός να αναπαύσει την ψυχή της.

4. **Χρήστος Κων/νου Τσιούκης**. Στις 2/11/2016 απεβίωσε ο Χρήστος Κ. Τσιούκης, ετών 59. Ο Χρήστος ήταν παντρεμένος με την Ιωάννα και απέκτησαν 3 παιδιά τον Κων/νο, το Βαγγέλη και την Ξανθή. Ήταν κάτοικος Μελβούρνης Αυστραλίας και επιτυχημένος επιχειρηματίας.

5. **Κρυστάλλω Ευθ. Ντόλκερα**. Στις 10/09/2016 απεβίωσε στη Λάρισα η Κρυστάλλω Ευθ. Ντόλκερα ετών 60 και κηδεύτηκε στη Ραχούλα.

6. **Βάιος Γ. Ρίζος**. Απεβίωσε στις 23 Νοεμβρίου 2016, σε ηλικία 89 ετών ο Βάιος Γεωργίου Ρίζος. Ακέραιος χαρακτήρας, ήσυχος και αγαπητός από όλους, ο Βάιος, αφού έχασε προ ετών τη σύζυγό του, τα τελευταία χρόνια ζούσε μόνος στο πατρικό του σπίτι. Άφησε μνήμη αγαθή.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΣΤΟ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΑΓΑΠΗΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

1. Η **Μαρίνα Τσιάκη** προσέφερε το ποσό των πενήντα <50> ευρώ στη μνήμη του συζύγου της **Τάσιου Τσιάκη**. Ο αείμηστος συγχωριανός μας Τάσιος απεβίωσε το 2012 στο νησί Τασμανία της Αυστραλίας, όπου διέμενε μόνιμα με την οικογένειά του.
2. Ο **Λάμπρος Ηλία Νασιάκος** προσέφερε το ποσό των πενήντα <50> ευρώ στη μνήμη της συζύγου του **Ελένης**.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΣΤΑ Ζ.Χ. (06/09/2016-30/11/2016)

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΖΑΧΑΡΗΣ (169)	50	ΦΩΤΗΣ ΚΟΡΚΟΝΤΖΕΛΟΣ (175)	15
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΕΡΜΑΤΑΣ (170)	10	ΦΙΛΙΤΣΑ ΠΑΠΑΣΩΤΗΡΙΟΥ (176)	50
ΜΕΛΙΝΑ Β. ΤΣΙΜΑΚΗ (171)	20	ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ (178)	10
ΧΡΥΣΟΥΛΑ Β. ΤΣΙΜΑΚΗ (172)	20	ΠΗΝΕΛΟΠΗ Κ. ΤΣΙΟΤΡΑ (180)	30
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΣΙΟΥΚΗΣ (173)	20	ΚΩΣΤΑΣ Χ. ΒΑΣΙΛΑΚΟΣ (181)	20
ΝΙΤΣΑ Κ. ΖΑΧΑΡΗ (174)	25	ΦΩΤΗΣ ΖΟΓΛΟΠΙΤΗΣ (182)	75

Ε δ ώ γ ε ν ι ά μ ε Ανέκδοτο

Περνάει κάποιος μπροστά από ένα ψυχιατρείο με ένα τσουβάλι στον ώμο. Μέσα από τα κάγκελα, τον ρωτάει ένας τρελός:

-Τι έχεις στο τσουβάλι;

- Κοπριά για τις φράουλες μου, απαντά ο άνθρωπος.

Άκου εκεί, μονολογεί ο τρελός. Εγώ τις τρώω με ζάχαρη και ύστερα εμένα λένε τρελό!

Αινίγματα

- 1) Όσο πιο δυνατός γίνεται, τόσο υποφέρουμε.
- 2) Είναι μέρος του σώματός μας, αλλά και της κουζίνας.
- 3) Ούτε το σπέρνουμε, ούτε το θερίζουμε, όλοι όμως το τρώμε, ποτέ όμως σκέτο.
- 4) Έχει πόδια και πλάτη, όχι όμως κεφάλι.
- 5) Είναι το ψηλό το δέντρο, που είναι σφαίρες φορτωμένο.

ισορροπία 'ς 'αγκάθων 'η 'ιμρην 'ε 'υλρκεχ 'ζ 'δολομ 'ι

Για τους μικρούς μας φίλους

Μια βρύση γεμίζει μια δεξαμενή σε 6 ώρες, άλλη βρύση την αδειάζει σε 8 ώρες. Αν ανοιχτούν συγχρόνως και οι δύο βρύσες σε πόσες ώρες θα γεμίσει δεξαμενή;

ΛΥΣΗ: Σε μια ώρα η α΄ βρύση γεμίζει το 1/6 και η δεύτερη αδειάζει το 1/8. Κάνοντας την αφαίρεση βρίσκουμε ότι σε μια ώρα γεμίζει το 1/24 της δεξαμενής. Για να γεμίσει η δεξαμενή (τα 24/24) χρειάζονται: 24/24: 1/24= 24 ώρες.

Μας το έστειλε ο Θωμάς Κίσσας

«ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ»

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ
ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΡΑΧΟΥΛΑΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΣΙΟΥΛΑΣ

ΕΔΡΑ
ΡΑΧΟΥΛΑ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ
ΚΩΔΙΚΟΣ: 4171

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:
Γεώργιος Κατσιούλας τηλ. 6976777462
Λάμπρος Α. Γριβέλλας τηλ. 2441020480
Βασίλης Χ. Καραγιάννης τηλ. 2441020592

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ
ΡΑΧΟΥΛΑ 43100 ΚΑΡΔΙΤΣΑ

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ - ΕΚΤΥΠΩΣΗ
ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΗ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ
Μ. Αλεξάνδρου 10 - τηλ. 2441020257

Τα ενυπόγραφα άρθρα δεν εκφράζουν
κατ' ανάγκη τις απόψεις της εφημερίδας

Προς τα Μέλη του Συλλόγου και τους Συνδρομητές της εφημερίδας Ζ.Χ.

Αγαπητοί συγχωριανοί και φίλοι του
χωριού μας,

Τα μοναδικά έσοδα του Συλλόγου είναι οι
εισφορές των μελών μας και των συνδρο-
μητών της εφημερίδας.

Για την απρόσκοπτη έκδοση της εφη-
μερίδας και τη λειτουργία του Μορφωτικού
Συλλόγου παρακαλούμε να μη ξεχνάτε την
οικονομική συνδρομή σας ή ενίσχυση.

Χρήματα μπορείτε να δίνετε στα μέλη του
Δ.Σ. και της Συντακτικής Επιτροπής της
εφημερίδας ή να καταθέτετε στο λογ/σμό
368/558733-64 της Εθνικής Τράπεζας
αφού δηλώσετε **το όνομά σας**.

Για τα 100 φύλλα "Ζωγλοπίτικά Χρονικά"

Συνέχεια από τη σελ. 1

Νίκος Κατοίκος Κλασικός Φιλόλογος

Για το 100ο πανηγυρικό φύλλο τω "Ζωγλοπίτικων Χρονικών"

ΉΌταν, πριν από 23 χρόνια άρχισε να εκδίδεται η γνωστή πολιτιστική εφημερίδα "Ζωγλοπίτικά Χρονικά", τα μέλη της εκδοτικής συντροφιάς βρίσκονταν στη μέση ηλικία. Δάσκαλοι οι περισσότεροι, διακρίνονταν στο εκπαιδευτικό τους έργο. Η επιθυμία τους όμως να προσφέρουν πολιτιστικά αγαθά σε ευρύτερο κοινό, τους οδήγησαν στην έκδοση της τριμηνιαίας αυτής εφημερίδας, που στάθηκε πολύτιμο όργανο επικοινωνίας των μελών του "Μορφωτικού Συλλόγου Ραχούλας" και της "Ένωσης των Απανταχού Ραχουλιωτών -Ο Ίταμος".

Η Ραχούλα (Ζωγλόπι μέχρι το έτος 1928) παλαιόθεν ανέδειξε σπουδαία πρόσωπα της πολιτικής, πνευματικής και πολιτιστικής ζωής του τόπου μας. Έτσι, δεν είναι τυχαίο ότι όλα αυτά τα χρόνια της ζωής της η Εφημερίδα κρατήθηκε κυρίως με συνεργάτες που έχουν γενέτειρά τους τη Ραχούλα. Ωστόσο, το αναγνωστικό της κοινό είναι ευρύ, καλύπτοντας ολόκληρο το πνευματικό και ερευνητικό δυναμικό του νομού Καρδίτσας και όχι μόνο.

Τα "Ζωγλοπίτικά Χρονικά" έχουν ως τώρα ερευνήσει ιστορικά, λαογραφικά και πολιτιστικά την περιοχή των Αγράφων, από τα προεπαναστατικά χρόνια μέχρι σήμερα. Μάλιστα, οι κύριοι συνεργάτες-ερευνητές, με αφορμή την αρθρογραφία τους, μας έδωσαν αξιόλογα ιστορικά και λογοτεχνικά βιβλία, κοινό κτήμα του φιλόστοργου και φιλόμουσου κοινού.

Έχοντας λοιπόν πλήρη εικόνα της διαχρονικής παρουσίας και της σημασίας των "Ζωγλοπίτικων Χρονικών", καλωσορίζω το 100ο πανηγυρικό φύλλο τους και εύχομαι να έχουν περαιτέρω μακροζωία, με τους συνεργάτες τους πάντα υγιείς και δημιουργικούς. Επειδή δε λόγω της εκπαιδευτικής μου ιδιότητας, έτυχε να συνδεθώ φιλικά με τη δραστήρια διδασκαλική τριάδα συνεργατών, την αποτελούμενη από τους: Λάμπρο Γριβέλλα, Βασίλη Καραγιάννη και Γιώργο Ντόλκερα, υποβάλλω στους δύο πρώτους τα θερμά μου συγχαρητήρια, ενώ τον εκλιπόντα τρίτο ανακαλώ ευγνωμόνως στην προσωπική μου και στη συλλογική μνήμη.-

Φιλίτσα Παπασωτηρίου-Οικονομίδου Φιλόλογος

"Ζωγλοπίτικά Χρονικά": Εκατό φύλλα ενημέρωσης, πληροφόρησης, επικοινωνίας, αλλά και μόρφωσης, πολύτιμη συντροφιά για τους απανταχού Ραχουλιώτες. Έργο ζωής, ή καλύτερα "άθλος", μερικών συμπατριωτών μας, αλλά και άλλων φίλων μας που στέκονται δίπλα μας.

Ας μην θεωρείται αυτονόητο, η πληθώρα ιστορικών και λαογραφικών στοιχείων, η προσπάθεια υπενθύμισης και διατήρησης των εθίμων μας, η επισήμανση των ελλείψεων και των προβλημάτων του τόπου μας και άλλα πολλά, βοηθούν και συμβάλλουν πραγματικά στην ευαισθητοποίηση όλων μας για συμμετοχή.

Προτάσεις: να δημιουργηθεί μόνιμη στήλη στην εφημερίδα, που θα είναι το "βήμα" των νέων μας, για να εκφράζονται ελεύθερα για οποιαδήποτε θέμα, αντλώντας από προσωπικές εμπειρίες, με στόχο τη διατήρηση των δεσμών ή την επανασύνδεση με τις ρίζες τους, την κατάθεση προτάσεων για την βελτίωση του χωριού μας, αλλά και ο,τιδήποτε άλλο εκείνοι επιθυμούν να μοιραστούν με τους συμπατριώτες τους.

Επίσης, να δημοσιεύονται συνεντεύξεις με συγχωριανούς μας που έχουν διακριθεί στη δημόσια ζωή, αλλά και με ηλικιωμένους για γεγονότα που βίωσαν και αποτελούν μαρτυρίες πολύτιμες για την ιστορία του χωριού μας.

Σούλα Τόσκα-Κάμπα Λαογράφος-Συγγραφέας

Θερμές ευχές για υγεία και δημιουργία στη Συντακτική Επιτροπή.

Διασώζετε την ανεκτίμητη πολιτιστική μας κληρονομιά σε κάθε φύλλο της εφημερίδας σας.

Συνδέετε τις προηγούμενες γενιές που ήταν γεμάτες αξίες με εκείνες που έρχονται.

Το θεωρώ προσφορά.-

Ελένη Βασιλείου Καραγιάννη Διπλωματ. Υπάλληλος Υπουργείου Εξωτερικών

Πριν από 25 χρόνια μία μικρή ομάδα ανθρώπων, ως επί το πλείστον λειτουργών στο χώρο της εκπαίδευσης, αποφάσισαν να συνεχίσουν να πράττουν αυτό που τόσο καλά γνώριζαν: να προσφέρουν στους άλλους και μάλιστα στους θεμελιώδεις τομείς της παιδείας και του πολιτισμού. Αυτήν τη φορά, η προσφορά απευθυνόταν σε έναν αποδέκτη που τον είχαν πάντα βαθείά μέσα στην ψυχή τους: το χωριό τους και, κατά συνέπεια, το σύνολο των συγχωριανών τους, τόσο των σύγχρονων όσο και των νέων γενεών Ζωγλοπιτών που έρχονταν.

Η προσφορά αυτή ήταν ένα αντί-δωρο για όσα το ίδιο το χωριό τους είχε προσφέρει έως τότε: γλυκιές παιδικές αναμνήσεις, αξίες και αρχές που τους γαλούχησαν. ήθος που τους άνηρωσε, ήθη, έθιμα και τρόπο ζωής που τους

«ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ»

διαμόρφωσαν μία ισχυρή ταυτότητα, ακόμη και δυσκολίες και πίκρες που τους ωρίμασαν και τους έκαναν πιο σοφούς. Όλοι τους πατούσαν γερά στην παράδοση και τον λαϊκό πολιτισμό, των οποίων φορέας ήταν το χωριό και οι κάτοικοί του. Όλοι τους

επίσης είχαν λάβει την μόρφωση και την καλλιέργεια του σύγχονου πολιτισμού. Έτσι, ήσαν απόλυτα σε θέση να λειτουργήσουν ως γέφυρα ανάμεσα στους δύο κόσμους, τον παλαιό που χανόταν ή είχε ήδη χαθεί και αυτόν όπου ζούμε όλοι σήμερα.

Πράγματι, με την έκδοση της εφημερίδας "Ζωγλοπίτικά Χρονικά", για μια μακρά πλέον σειρά ετών και μαζί με άλλους συνεργάτες στην πορεία, κατάφεραν με την αρθρογραφία τους και εξακολουθούν να καταφέρνουν, με εκπληκτική επιτυχία, να μετακινώνουν το παλαιό στο νέο και να καθιστούν όλους εμάς τους αναγνώστες, κοινωνούς και μετόχους ενός πολύτιμου παρελθόντος, το οποίο πολλοί από εμάς δεν γνώρισαν ποτέ, άλλοι το λησμόνησαν, το οποίο όπως πρέπει με κάθε τρόπο να παραμείνει ζωντανό μέσα μας.

Πέρα από τη σημαντική συμβολή που είχε η εφημερίδα στη διατήρηση και την επέκταση της γνώσης για την ιστορία και τη λαογραφία του τόπου μας, η αναφορά της στα τρέχοντα γεγονότα και στις διάφορες εξελίξεις γύρω από το χωριό μας και η καταγραφή αυτών, της προσδίδουν την αξία ενός σημαντικού χρονικού που καλύπτει δύομισι δεκαετίες και στο οποίο μπορεί να ανατρέχει κανείς ανά πάσα στιγμή σήμερα και, κυρίως, στο μέλλον, όταν θα έχει αποκτήσει ιδιαίτερα προστιθέμενη αξία.

Επιπλέον, η ενασχόληση των "Ζωγλοπίτικων Χρονικών" με ένα ευρύτερο φάσμα από θεματικές, ανάμεσα στις οποίες περιλαμβάνονται και σύγχρονα θέματα, τους προσδίδει μεγάλη ποικιλία, ενδιαφέρον, χρώμα και φρεσκάδα. Σε αυτά θα πρέπει να προστεθούν η καλλιέργεια, η οποία κάποτε αγγίζει τη λυρική έκφραση, το προσεγμένο ύφος, το συγκρατημένο αλλά βαθύ και πλούσιο αίσθημα που αναβλύζει από πολλά άρθρα της εφημερίδας και η υψηλή αισθητική ως προς το περιεχόμενο και τη μορφή της.

Η αυθεντικότητα της εφημερίδας, η ποιότητά της, καθώς και η αγάπη και η συγκίνηση που ξεχύνονται μέσα από τις σελίδες της για τη Ραχούλα και την ιστορία της, είχαν ως αποτέλεσμα να βρει αμέσως ανταπόκριση στους συγχωριανούς μας, οι οποίοι αγάλιασαν την έκδοσή της. Γρήγορα άρχισε να λειτουργεί ως σημείο αναφοράς και ως ένας συνδετικός κρίκος ανάμεσά μας και, ιδώς, ανάμεσα στους ετεροδημότες συγχωριανούς μας και τον τόπο μας. Ειδικά στους τελευταίους προσφέρει μία γλυκόπικρη παρηγοριά καθώς εντνείνει τη νοσταλγία τους αλλά και μειώνει την αίσθηση της απόστασης από την πατρογονική τους γη. Είναι μάλιστα ενδεικτικό του υψηλού επιπέδου της εφημερίδας το γεγονός ότι εντυπωσιάζει ακόμη και μη Ζωγλοπίτες, πολλοί από τους οποίους, πέρα από τα ιδιαίτερα κολακευτικά σχόλια που κατά καιρούς έχουν κάνει για αυτήν, ζήτησαν να γίνουν και συνδρομητές της.

Ευχόμαστε η εφημερίδα να φθάσει αισίως στα 200 τεύχη, διατηρώντας όλα τα ποιοτικά χαρακτηριστικά που την έκαναν να ξεχωρίζει και τα οποία την κατατάσσουν, αναμφίβολα, στην κορυφή των τοπικών εφημερίδων που κυκλοφορούν στη χώρα μας.-

Βασίλης Τάκης

Εκδότης του περιοδικού "αμάραντος" -Συγγραφέας

Αγαπητοί φίλοι.

Με αφορμή την επέτειο των εκατό (100) φύλλων των αγαπητών "Ζωγλοπίτικων Χρονικών", επιτρέψτε μου να σας εκφράσω τις ειλικρινείς ευχές μου για προσωπική υγεία ,πρωτίστως , και για τη συνέχιση της ωραίας προσπάθειάς σας, ακολούθως.

Η συνθηθέστερη ευχή παλιότερα σε όποιον γιόρταζε ήταν " Να τα χιλιάσει!". Αυτό εύχομαι στα "Ζ.Χ." και σε όλους όσοι μοχθούν γι' αυτά. Για να μπορούν οι Ζωγλοπίτες να παinueύονται δικαίως ,πως έχουν την καλύτερη τοπική ερασιτεχνική εφημερίδα.

Κατά την ταπεινή μου γνώμη, τα "Ζ.Χ." είναι ένα έντυπο που τιμά τον τόπο του, που ενημερώνει, που διδάσκει τον σεβασμό και την αγάπη για την Πατρίδα, για την Παράδοση, για την Ιστορία, για την Λογοτεχνία, για τις Τέχνες και τα Γράμματα,

Γιώργος Αμβροσίου

Εκδότης της εφημερίδας "Αλήθεια" της Καρδίτσας

100 φύλλα γεμάτα αγάπη για τη Ραχούλα

Τα "Ζωγλοπίτικά Χρονικά" είναι μια θαυμάσια εκδοτική προσπάθεια φωτισμένων ανθρώπων που εδώ και χρόνια κυκλοφορεί με ύλη που θα ζήλευαν επαγγελματικά έντυπα. Ο ιστορικός του μέλλοντος θα είναι σε θέση να αντλήσει πλήθος χρήσιμων πληροφοριών για την κοινωνική, πολιτιστική και λαογραφική ζωή της Ραχούλας (παλαιό Ζωγλόπι).

Η συμπλήρωση 100 φύλων της εφημερίδας αποτελεί ορόσημο στην ιστορία των πολιτιστικών εντύπων που συνήθως μετά από μερικές εκδόσεις βάζουν λουκέτο.

Τα "Ζωγλοπίτικά Χρονικά" πέραν της κρίσης που σίγουρα μείωσε τα έσοδα που εξασφάλιζαν την έκδοση της εφημερίδας, είχαν να αντιμετωπίζουν και τις αποφάσεις των κυβερνήσεων να διακόψουν την κυκλοφορία των πολιτιστικών εντύπων με μειωμένο τιμολόγιο, κάτι που οδήγησε στο κλείσιμο εκατοντάδες έντυπα σε όλη τη χώρα.

Είναι απορίας άξιον πως τα "Ζωγλοπίτικά Χρονικά" κατάφεραν να επιβιώσουν. Ευχή δική μου και όλων μας είναι να συνεχιστεί η έκδοση και οι παλιότεροι να καταφέρουν να εμψυχήσουν και στους νεότερους την αγάπη που έχουν οι ίδιοι για την ενημέρωση και έτσι η εφημερίδα αυτή να συνεχίσει να εκδίδεται για πολλά ακόμη χρόνια.

Βασίλης Τσαντήλας

Δήμαρχος Ιτάμου 1999-2002 και 2007-2010

Η ευχή "να τα εκατοστήσει" η περιοδική εφημερίδα "ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ" του Μορφωτικού Συλλόγου Ραχούλας έπιασε. Τώρα λοιπόν εύχομαι "να τα χιλιάσει!" και στους σημερινούς αρθρογράφους θερμά συγχαρητήρια και υγεία για όλους.

Και μια καλόπιστη πρόταση:

Τα "ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ", λόγω των δύο καταργήσεων του ΔΗΜΟΥ ΙΤΑΜΟΥ, φέρουν βαριά κληρονομιά, και γι' αυτό σας προτρέπω να ευρύνετε τα όρια και τη θεματολογία της εφημερίδας.-

Γεώργιος Κλήμος

Ιστορικός ερευνητής-Συγγραφέας

Συμπληρώνοντας τα 100 φύλλα των Ζωγλοπίτικων Χρονικών

Με την ευκαιρία της συμπλήρωσης των 100 φύλλων της εφημερίδας σας "Ζωγλοπίτικά Χρονικά", ως ένας εκ των τακτικών αναγνωστών της, θα θεωρούσα παράλειψή μου αν δεν περιέγραφα κάποιες σκέψεις και συναισθήματά μου για την καλαίσθητη και πλούσια έκδοση των μέχρι σήμερα φύλλων τους.

Τα "Ζωγλοπίτικά Χρονικά", ως όργανο του Μορφωτικού Συλλόγου Ραχούλας και της Ένωσης Απανταχού Ραχουλιωτών "Ο Ίταμος" παρουσιάστηκε στα Γράμματα το Δεκέμβρη του 1993, αρχικά ως τετρασελίδη εφημερίδα με μια δίστηλη λιτή ενημέρωση των στόχων της και του χρονικού της ίδρυσής της. Πέρασαν έκτοτε 23 χρόνια σκληρής δουλειάς και η ποιότητα των δημοσιευμάτων της την ανέδειξαν ως μία των καλύτερων εφημερίδων στο χώρο εκδόσεων των Μορφωτικών Συλλόγων της περιοχής μας.

Τα μέλη της συντακτικής επιτροπής γρήγορα δεν επαναπαύτηκαν στο φτωχό γι' αυτούς τετρασέλιδο και από το φύλλο 15/1996 προχώρησαν σε 6/σελίδη έκδοση. Έκτοτε η εφημερίδα παρουσίασε μια αισθητική που πλησιάζει το απόλυτο. Εξάλλου, το ότι μέχρι σήμερα κανένα θέμα της εφημερίδα δεν διαίρεσε την τοπική κοινότητα αποτελεί την πλέον ισχυρή ένδειξη της αποδοχής που τυγχάνει από το αναγνωστικό της κοινό..

Στη Συντακτική Επιτροπή και συνεργάτες της εφημερίδας και στον ιδιοκτήτη Μορφωτικό Σύλλογό της εύχομαι υγεία και δύναμη για τη μακροήμερευσή της. Τα συγχαρητήριά μου ανήκουν περισσότερο στα μέλη της Συντακτικής Επιτροπής που την υπηρέτησαν και πάντα επιμύζονται το μεγαλύτερο βάρος. Η επιτυχία της στο μέλλον είναι δεδομένη. Φτάνει να πικνώσουν και ανανεωθούν τα πρόσωπα που με την πένα τους και το μεράκι τους την οδήγησαν μέχρι εδώ. Ολόψυχα λοιπόν της εύχομαι, στην επόμενη 25/ετία α εορτάσει τη δεύτερη εκατοντάδα των φύλλων της.

Μάρκος Παππάς

Συγγραφέας-Ποιητής

Αγαπητοί φίλοι της Συντακτικής Επιτροπής των "ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΩΝ Χρονικών".

Η αγάπη σας για τον γενέθλιο τόπο αλλά και για την ιστορία, τη λαογραφία, τη λογοτεχνία και όχι μόνο, σε συνδυασμό με τη χαρισματική πένα σας και την εσωτερική σας ανάγκη για προσφορά, δημιούργησαν ένα πολιτισμικό έντυπο υψηλών προδιαγραφών. Ένα έντυπο πρότυπο στο είδος του με πλούσιο περιεχόμενο και άριστη αισθητική. Ένα έντυπο που διαβάζεται απνευστί από Ζωγλοπίτες και μη (που σίγουρα νιώθουν περήφανοι και τυχεροί).

Και φτάσατε αισίως στο εκατοστό φύλλο! Θερμά συγχαρητήρια! Σας εύχομαι υγεία και μακροήμερευση. Μακροήμερευση εύχομαι επίσης και στο θαυμάσιο δημιούργημά σας, επ' αγαθώ της κοινωνίας, της ιστορίας και της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

Αθανάσιος Ιω. Καραντώνης & Ισμήνη Ευ. Παπαδημητρίου-Καραντώνη

Με τη συμπλήρωση των 100 φύλλων της τριμηνιαίας και δωδεκασελίδου εφημερίδας, επιθυμούμε, να σας συγχαρούμε και να σας ευχαριστήσουμε ειλικρινά για την ανιδιοτελή προσφορά σας προς τη γενέτειρα. Ο πλούτος των θεμάτων έχει κατατάξει την εφημερίδα στο ανώτατο επίπεδο του είδους της. Θέματα όπως: κοινωνικά, ενημερωτικά, τοπικού ενδιαφέροντος και κυρίως επιστημονικά για την ιστορία του χωριού και τη ζωή των κατοίκων του διαχρονικά, αντιλαμβανόμαστε όλοι τον κόπο και το χρόνο και συνεχή προσπάθεια που χρειάζονται.

Είναι λοιπόν δίκαιος ο έπαινός μας τόσο στη σημερινή συντακτική επιτροπή όσο και σε όλα τα μέλη των προηγούμενων ετών. Προσωπικά, μνημονεύουμε τον αείμνηστο συγγενή Γεώργιο Ντόλκερα, ο οποίος υπήρξε από τους πρωτεργάτες και στυλοβάτες της εφημερίδας και του Μορφωτικού Συλλόγου.

Ευχόμεθα να έχετε υγεία και δύναμη να συνεχίσετε την πολύτιμη προσφορά και ν' αξιωθείτε να παραδώσετε τη σκυτάλη στην επόμενη γενεά.

Χαλάνδρι 15/11/2016

Κάθε χρονιά που μπαίνουμε στο δεύτερο 15νήμερο του Δεκεμβρίου και πλησιάζουμε στο 12ήμερο επαναλαμβάνω την ίδια κίνηση, το ίδιο πράγμα. Ανασύρω από τη βιβλιοθήκη μου μερικά βιβλία τα οποία αποτελούν μονάκριβη προσωπική επιλογή εδώ και πολλές δεκαετίες και που αναφέρονται στο πνεύμα των Χριστουγεννιάτικων ημερών και τα μελετώ πάντα με το ίδιο πάθος, ζήλο και αγάπη για να αναπτερώσω τον ψυχικό μου κόσμο, να πετάξω στις παιδικές μου αναμνήσεις και να βιώσω, να ζήσω, έστω νοερά, εκείνα τα όμορφα, τα αφρόνιστα, τα ανέμελα παιδικά χρόνια των μακρινών εκείνων Χριστουγέννων, μα που βρίσκονται τόσο κοντά και τα ζω, τα βιώνω τόσο έντονα λες και ήταν χθες.

Τα βιβλία αυτά αναφέρονται όλα στις ημέρες των Χριστουγέννων, καλύπτουν όλο το 12ήμερο και είναι έργα του κοσμοκαλόγηρου Παπαδιαμάντη, του Χρηστοβασιλή Χρήστου, των μεγάλων μας λογογράφων, Νικολάου Πολίτη και Γεωργίου Μέγα, ποιητικές συλλογές του Κωστή Παλαμά, του Στέλιου Σπεράντσα, του Αλέκου Φωτιάδη και κείμενα παλαιών αναγνωστικών που αναφέρονται στα χριστουγεννιάτικα ήθη και έθιμα και στις πλούσιες παραδόσεις του ελληνικού λαού. Όλα αυτά τα βιβλία και πολλά άλλα είναι από τα διαμάντια της πολιτιστικής μας κληρονομιάς και ανεκτίμητος θησαυρός του αθάνατου ελληνικού πνεύματος και δένουν ταιριαστά, τέλεια, φυσικά και αβίαστα το χθες με το σήμερα, το μακρινό παρελθόν με το σημερινό παρόν.

Αλήθεια ποιος διάβασε "Στο Χριστό στο Κάστρο" ή τον "Αμερικάνο" του μεγάλου και ανεπανάληπτου Παπαδιαμάντη και δεν υγράθηκαν τα μάτια του, του Χριστοβασιλή την "Ανίκητη Ελπίδα" με τη μάνα να περιμένει σ' ένα χωριό μας στην Ήπειρο, από την ξενιτιά, έπειτα από πολλές δεκαετίες, τον γιο της ενώ οι χωριανοί του τον είχαν ξεγραμμένο και το θαύμα, η επιστροφή έγινε ανήμερα του Γιαννιού ή τα τρυφερά παιδικά ποιήματα του Παλαμά, Σπεράντσα κ.τλ. και δεν έγινε μικρό παιδί στην καρδιά. Όλος, λοιπόν, αυτός ο ανεκτίμητος, ο ακριβός λογογραφικός πλούτος ζώντας τον μέσα από τις σελίδες αυτών των βιβλίων γίνεται το μαγικό ραβδί που μεταμορφώνει το είναι μου, με κάνει νοερά μικρό παιδί και ζω ξανά μέσα στις άγριες χειμωνιάτικες ημέρες, στο όμορφο χωριό μας, φευγαλέες και ανεκπλήρωτες στιγμές έρχονται σαν αστραπόβολο φως από βάθος χρόνου και χάνονται αμέσως σαν το φως των πυγολαμπίδων.

Όπως και τα προηγούμενα χρόνια έτσι και φέτος, παραμονή των Χριστουγέννων, παιδιά και εγγόνια μαζεuthήκαμε στο σπίτι μου για ένα μικρό ρεβεγιόν για να δημιουργηθεί χριστουγεννιάτικη ατμόσφαιρα και να ζήσουμε τη ζεστασιά και τη θαλπωρή του σπιτιού όπως το απαιτεί η μέρα και η παράδοση. Στα απλά εδέσματα, τα ψητά κάστανα και το δικό μας κρασί, προϊόντα του χωριού μας για να μας ζεσταίνουν και να νιώθουμε ότι δεν είμαστε αποκομμένοι από τον τόπο μας. Αυτό το βράδυ η κουβέντα μας περιστράφηκε γύρω από τα παλιά Χριστούγεννα στο χωριό μας και στα ήθη και έθιμα που διατηρούνταν τότε με θρησκευτική ευλάβεια. Στα εγγόνια μου διηγήθηκα πολλά έθιμα από τα Χριστούγεννα όπως τα έζησα στο χωριό μας μικρό παιδί αλλά και από τα χρόνια του πατέρα μου όπως μου τα έλεγε εκείνος. Όλοι με παρακολουθούσαν με προσοχή με τα δυο μου εγγόνια άφωνα και με κομμένη την ανάσα. Έτσι τους διηγήθηκα πολλά για τους καλικάντζαρους που γέμιζαν με αυτούς τα ρέματα και τα λαγκάδια και δεν άφηναν τους μυλωνάδες να ψήσουν τη χοιρινή σουφλεράδα τους και έκαναν πολλές αταξίες, για τα τραγούδια τη νύχτα της παραμονής των Χριστουγέννων των μεγάλων παιδιών και την ημέρα της παραμονής των μικρών παιδιών, για την γουρνοχαρά, τα λουκάνικα που κρεμούσαμε στην τέμπλα, για τις τσιγαρίδες και τα πολλά τότες χιόνια. Ατέλειωτες ιστορίες που δεν μας έφτανε ο χρόνος.

Σιγά - σιγά η ώρα πέρασε και τα παιδάκια τα πήρε η νύστα και αποσύρθηκαν για ύπνο. Έφυγαν όλοι εκτός από τη γυναίκα μου, η οποία κάτι έβλεπε στην τηλεόραση ενώ εγώ αποφάσισα να αποτελειώσω τον "Αμερικάνο" πριν αποκοιμηθώ. Θεός το πέρασμα της ώρας, θεός η ζεστασιά της κουζίνας για πρώτη φορά μου συνέβη να με πάρει ο γλυκός ύπνος στην καρέκλα με το βιβλίο στο χέρι ακουμπισμένο πάνω στο τραπέζι. Μαζί με τον νοσταλγικό, τον γλυκό, χωρίς να τον καταλάβω ύπνο μου ήρθε και το απρόσμενο όνειρο, φυσικά επηρεασμένο απ' αυτά που διηγούμουν στα εγγόνια μου.

Ξαναβρέθηκα στο χωριό και μάλιστα μαθητής του Δημοτικού

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Σχολείου. 23 Δεκεμβρίου 1936, προπαραμονή των Χριστουγέννων και η δεύτερα τάξη που ήμουν στεγάζονταν στο κτίριο του Συγγρού μαζί με την πρώτη τάξη. Δασκάλα μας η Αρετή Γρυμπογιάννη, ωραία κοπέλα, έξυπνη και σπιρτόζα. Στο πρώτο θρανίο των αγοριών καθόμουν εγώ, ο Γιώργος Ντόλκερας και στη μέση αυτού ο μικρός στο ανάστημα Χρήστος Ξυδιάς. Έξω έκανε τρομερό κρύο και η αδηφάγος σόμπα μπουμπουνίζε και σκορπούσε θαλπωρή και μια γλυκιά ζεστασιά που κανένα σπίτι δεν την είχε στο χωριό μας. Όλα τα παιδιά ήταν χαρούμενα γιατί ήταν η τελευταία ημέρα προ των διακοπών των Χριστουγέννων.

Η δασκάλα μας πάνω στην έδρα μας μιλούσε για το μεγάλο θαύμα της γέννησης του Χριστού και εμείς με σταυρωμένα χέρια και κομμένη την αναπνοή την παρακολουθούσαμε με μεγάλη ευλάβεια και προσοχή. Με το μαντολίνο της μας έπαιζε διάφορα χριστουγεννιάτικα τραγούδια, ψάλαμε το τροπάριο "Η Παρθένος σήμερα..." και μετά την απογευματινή προσευχή πήραμε τα σακούλια μας και χαθήκαμε στις γειτονιές του χωριού κατευθειάν για τα σπίτια μας γιατί άρχισε να βραδιάζει και το κρύο ήταν τσουχτερό και δυνατό. Στο σπίτι μας περίμενε το αναμμένο τζάκι να τριζοβολά. Πετάξαμε το ασήκωτο

Γράφει ο
Βασίλης Χρ.
Καραγιάννης

τυραννικό φορτίο, το σακούλι, και όλα τα παιδιά στρογγυλοκαθίσαμε γύρω από τη φωτιά χαζεύοντας με τις σκανδαλήθρες.

- Τώρα καθίστε στη φωτούλα σας να ζεσταθείτε και να ξεκουραστείτε, μας είπε η μάνα μας φεύγοντας για να ταΐσει τα ζωντανά του σπιτιού μας.

Μετά το βραδινό φαγητό και την απόλαυση καλοψημένων ρόδινων παπαλούδων στον ψήστρη, αργά πέρασε για ύπνο. Το βαρύ φορτωμένο με ξύλα τζάκι όχι μόνο θέρμαινε το υπνοδωμάτιο αλλά μας βαστούσε και συντροφιά με το αμυδρό φως που σκορπούσαν γύρω μας οι φλόγες, δημιουργώντας ένα απίθανο ονειρώδες διάκοσμο. Ο αέρας έξω λυσομανούσε και στα γυμνά κλαδιά των δέντρων ούρλιαζε σα μανιασμένος λύκος. Σημάδι ότι ο καιρός χαλούσε. Άλλωστε αυτό το είπε από καιρό ο μετεωρολόγος της περιοχής μας, ο Κουτσοχρήστος. Χωρίς να το καταλάβουμε ένας γλυκός ύπνος μας αποκοίμησε.

Όσο γλυκός ήταν αρχικά ο ύπνος τόσο ξινός μας βγήκε. Μετά τα μεσάνυχτα το χωριό αναστατώθηκε. Δυνατές ανθρώπινες φωνές, σκυλογαυγίσματα και έντονοι θόρυβοι ξύπνησαν παράωρα τους κουρασμένους ανθρώπους και αμυδρά φώτα άναψαν. Ήταν οι νεαροί, τα μεγάλα παιδιά του χωριού μας, που τηρώντας με αυστηρότητα το έθιμο ξεχύθηκαν στις γειτονιές τραγουδώντας τα Χριστόγεννα Πρωτόγεννα. Στα χαράματα οι φωνές σώπασαν και αποκαταστάθηκε η ησυχία και η ηρεμία.

Παραμονή Χριστουγέννων και ο κόσμος του χωριού ξύπνησε πρωί για να προλάβει τις δουλειές και τις ετοιμασίες. Μαζί με τους μεγάλους ξύπνησαν και τα αγορια του σχολείου για να πουν τα κάλαντα στα σπίτια του χωριού. Ξύπνησα κι εγώ, έφαγα το κατσιαμάκι, πήρα το ραβδί μου και έτρεξα να βρω την παρέα μου; Γιώργο Ντόλκερα, Χρήστο Ξυδιά και Μήτρο Καραγιώργο. Αρχίσαμε από τα Σιωκαίικα λέγοντας τα κάλαντα: Καλήν ημέρα, άρχοντες, αν είναι ορισμός σας. Σ' όλες τις γειτονιές του χωριού μας ακούγονταν αγνές γλυκές παιδικές φωνές τραγουδώντας τα κάλαντα.

Έκανε αφάνταστα τρομερό χειμωνιάτικο κρύο και οι γονείς μου μου είπαν να μην γυρίσουμε όλο το χωριό λόγω του

ψύχους. Το βουνό Ίταμος φάνταζε κατάλευκο και τα άσπρα σύννεφα του χιονιά όλο και έφερναν το χιόνι κοντά στο χωριό. Η Κουμπάρινα, του Θεολόγη, η Πλαγιά το Μνήμα του Ζήση, άσπρισαν. Φτάνοντας στα Κωτσιαριδαίικα μας υποδέχθηκαν οι πρώτες νιφάδες του χιονιού που έπεφταν με τη μορφή κουκουσάλι. Από εκεί απάνω είδα σχεδόν όλο το χωριό και τις καμινάδες των σπιτιών να βγάζουν πυκνούς καπνούς. Το χωριό γέμισε από μουσαφίρηδες και τα τζάκια δούλευαν στο φουλ. Σε λίγο το χιόνι έγινε πυκνό, το κρύο ανυπόφορο και εμείς τα μαζέψαμε για τα σπίτια μας αφού πρώτα

ακριβοδίκαια μοιράσαμε τις εισπράξεις. Το μεσημέρι, η μάνα μου, ετοίμασε μια θεσπέσια φασολάδα με λίγο λάδι και μεγάλη όρεξη από τα παιδιά.

Οι προετοιμασίες πολλών ημερών έφεραν τα ποθούμενα αποτελέσματα. Όλα ήταν έτοιμα και το κάθε πράγμα στη θέση του. Τα δεμάτια με τα πράσα χωμένα στον κήπο, τα γκάζια για το λίπος στην κουζίνα, τα συμπληρωματικά έντερα για τα λουκάνικα, καλά φυλαγμένα, καθώς στράνια καθαρά και άλλα μικροπράγματα. Η μάνα μου αυτές τις ημέρες δούλεψε πολύ και κουράσθηκε αρκετά να ετοιμάσει το σπίτι για τη γιορτή του πατέρα. Το απόγευμα οι γονείς ετοίμασαν τα ζωντανά, τάισαν κότες και γουρούνι και το τζάκι φορτώθηκε με πολλά ξύλα. Καιρός να βρεθεί όλη η οικογένεια γύρω από το παραγώνι. Ο

πατέρας μου πετάχτηκε μέχρι τα μαγαζιά αλλά γύρισε γρήγορα λέγοντας ότι το χωριό γέμισε από ξενιτεμένους παρά την κακοκαιρία. Το τζάκι του σπιτιού μας δούλεψε φιλότιμα και ακατάπαυστα σκορπώντας ζεστασιά, θαλπωρή δημιουργώντας μια αξέχαστη οικογενειακή ατμόσφαιρα σκορπώντας γύρω χαρούμενες φωνές και γέλια. Το ρεπερτόριο γύρω από την γέννηση του Θεανθρώπου, τους μάγους, τους ποιμένες αλλά και από τα παγανά που δέσποζαν τις ημέρες του Δωδεκαημέρου. Ο πατέρας μου αρέσκονταν αυτές τις ημέρες να ψέλνει τροπάρια όπως "Η Παρθένος σήμερα", "Η γέννησή σου Χριστέ ο Θεός..." και πολλά άλλα. Έτσι πέρασε, χωρίς να το καταλάβουμε, η ώρα και πέρασε για ύπνο με τη σκέψη να σηκωθούμε πρωί για την εκκλησία.

Με την πρώτη καμπάνα το χωριό άρχισε να αναδύεται. Άρχισαν τα πρώτα αμυδρά φώτα να φωτίζουν τα σπίτια ενσχυμένα από τις αναζωπυρωμένες φλόγες των τζακιών. Σε λίγο όλο το χωριό βρίσκονταν στο πόδι και στους δρόμους ακούσθηκαν οι πρώτες φωνές. Με την τρίτη καμπάνα όλο το χωριό ξεχύθηκε στους δρόμους για την εκκλησία. Το αραιό εκκλησίασμα άρχισε να πυκνώνει ασφυκτικά. Η εκκλησία μύριζε λιβάνι και κερί μέλισσας και η θεία λειτουργία σκορπούσε βάλαμο στις ανθρώπινες ψυχές. Όλοι ήταν εκεί. Με στρατιωτικές στολές, ρεπούμπλικα και ομπρέλες, μαθητικά πηλίκια, παλτά και πολλές κάπες. Όλοι φορούσαν τα καλά τους ρούχα και κυρίως οι νέοι άνθρωποι. Μετά τη θεία λειτουργία οι άνθρωποι ξεχύθηκαν από τις δύο πόρτες της εκκλησίας στο προαύλιο ανταλλάσσοντας θερμές ευχές και οδεύοντας για τα σπίτια. Πολλοί έμειναν στα μαγαζιά του χωριού μας για έναν καφέ. Οι πιο πολλοί για τα σπίτια τους γιατί σε λίγο θα άρχιζε η γουρνοχαρά.

Σε λίγο ακούστηκαν φωνές γουρουνιών, ένδειξη ότι άρχισε το σφάξιμο αυτών. Το φαινόμενο γενικεύθηκε σ' όλο το χωριό. Μετά το πρωινό ήλθε στο σπίτι μας ο Ηλίας Κίσσας με το Μιχάλης Γρυμπογιάννη να βοηθήσουν στο σφάξιμο του γουρουνιού μας ενώ η μάνα μου ετοίμαζε ζεστό νερό στο καζάνι για το καθάρισμα του πατσία. Πέρασε κάμποση ώρα κι εγώ ανυπόμονος περίμενα τον πατέρα μου να με καλέσει για τη φούσκα του γουρουνιού. Τη στιγμή που ακούστηκε η βροντώδης φωνή του πατέρα μου: - Βασιλάκη έλα να πάρεις τη φούσκα, ενώ η μάνα μου ετοίμαζε στην κουζίνα την πατροπαράδοτη τηγανιά με τα χοιρινά εντόσθια με ξάφνιασε μια φωνή. - Βασίλη ξύπνα να πάμε για ύπνο γιατί θα κτυπήσουν οι καμπάνες για την εκκλησία. Ξαφνιάστηκα και πήδηξα επάνω σύγκορμος. Κατάλαβα, ότι άθελά μου, με πήρε ο ύπνος και αυτό που έζησα ήταν ένα άπιαστο όνειρο. Αρκέστηκα να πω στη γυναίκα μου ότι δεν με άφησε ακόμα λίγο για να ζήσω ολοκληρωμένη αυτή την ευτυχία.

- Α, ρε γυναίκα τι όνειρο μου χάλασες και ένα δάκρυ κύλησε από τα μάτια μου.

Καλά Χριστούγεννα.

ΟΤΑΝ ΥΠΗΡΧΕ ΖΩΗ ΣΤΑ ΑΓΡΑΦΙΩΤΙΚΑ ΧΩΡΙΑ

Ο χειμώνας στα Αγραφιώτικα χωριά είναι άγριος, τουλάχιστον όπως τον έζησα στα πρώτα παιδικά μου χρόνια, πριν από τον πόλεμο του 1940 στην Καστανιά.

Πολλές φορές κρατούσε μήνες και το χιόνι έφτανε σε ύψος μέχρι 2 μέτρα. Λαχταρούσαμε να δούμε μαύρο χρώμα, Όταν όμως ερχόταν η άνοιξη, ήταν μεγάλη γιορτή. Στην Αθήνα το πέρασμα από το χειμώνα στην άνοιξη δε γίνεται καν αντιληπτό. Εκεί, η άνοιξη εισέβαλλε θριαμβευτικά. Τα οικόσιτα ζώα, κλεισμένα μέσα επί μήνες, όταν έβγαιναν έτρεχαν, έπαιζαν, χοροπηδούσαν. Ήταν αστείο να βλέπεις αγελάδες να χοροπηδούν δίπλα στα κατσικάκια.

Κλεισμένοι στα σπίτια τους, οι Καστανιώτες, εύρισκαν κάποια διέξοδο και θαλπωρή στο μαγαζί του πατέρα μου. Σκωπτικοί εκ χαρακτήρος, σχολίαζαν με καυστική σάτιρα τους πάντες και τα πάντα. Είχαν για κάθε συγχωριανό κάποιο "παρτσούκλι" ή ένα έμμετρο σχόλιο που ταίριαζαν τέλεια στην εμφάνιση, στον χαρακτήρα και στη συμπεριφορά του σχολιαζόμενου. Χαρακτηριστικό παράδειγμα :

"Να κι'ο Χρήστο - Κανναβός
πουχ' τα μ'στάκια σα λαγός
και περπατάει σαν παλαβός."

Όμως υπήρχαν και στιγμές στοχασμού με αφηγήσεις που περιείχαν έντονο συναίσθημα. Μικρός μαθητής παρακολουθούσα τις συζητήσεις τους με μεγάλο ενδιαφέρον. Μια φράση που είχα ακούσει πολλές φορές με είχε εντυπωσιάσει : "Αχ, πού είναι εκείνα τα μπικιέτια"! Ο τρόπος με τον οποίο εκφραζόταν αυτή η φράση υπέκρυπτε ένα έντονο παράπονο και μία αβάσταχτη νοσταλγία. Περιέργως, τα αισθήματα αυτά μεταβιβάζονταν ενστικτωδώς και σε μένα. Αυτός είναι ο λόγος που θυμάμαι τη φράση αυτή ύστερα από τόσες δεκαετίες. Δεν είχα καταλάβει στην αρχή την σημασία της. Ρώτησα όμως και έμαθα ότι μπικιέτι, λέξη μάλλον τούρκικη, σημαίνει σοδειά. Παρέμεινε όμως το ερώτημα γιατί η σοδειά ήταν τόσο πλούσια παλαιότερα, ώστε να τη νοσταλγούν και τώρα δεν ήταν. Την απάντηση στο ερώτημα τη βρήκα όταν σπούδαζα γεωπονία.

Οι Καστανιώτες, όπως υποθέτω και οι άλλοι Αγραφιώτες, ζούσαν τότε σε μια, κατά το μάλλον, κλειστή οικονομία. Προσπαθούσαν λοιπόν να εξασφαλίσουν το "ψωμί της χρονιάς", όπως έλεγαν. Να παράγουν δηλαδή οι ίδιοι την αναγκαία, για την οικογένειά τους, ποσότητα σιταριού και καλαμποκιού για ολόκληρο το χρόνο. Όσοι το πετύχαιναν, θεωρούντο μεγάλοι νοικοκυραίοι και απολάμβαναν τον θαυμασμό και την εκτίμηση των υπολοίπων. Όχι βέβαια όλων διότι υπήρχαν και εκείνοι που εξέφραζαν φθόνο και κακία. Οι περισσότεροι κατόρθωναν να εξασφαλίσουν μόνο κάποιο ποσοστό του "ψωμιού της χρονιάς". Το έλλειμμα θα έπρεπε να καλυφθεί με αγορά. Πόσοι όμως είχαν εισόδημα σε χρήμα ; Μόνο ο δάσκαλος του χωριού και ενδεχομένως, κάποιοι δασικοί υπάλληλοι. Υπήρχαν βέβαια και οι "τυχεροί" που είχαν αρπάξει κάποια σφαίρα στους πολέμους του 1912- 1913 και 1919 - 1922, χωρίς ν' αφήσουν τα κόκκαλά τους σε ξένη γη. Η σφαίρα αυτή τους εξασφάλιζε κάποια σύνταξη αναπηρίας. Όσοι δεν είχαν ένα σταθερό εισόδημα σε χρήμα, προσπαθούσαν να το αποκτήσουν με διάφορους τρόπους. Υπήρχαν οι αγωγιάτες που μετέφεραν από Καρδίτσα και προς Καρδίτσα τα εμπορεύματα του πατέρα μου. Το καλοκαίρι μετέφεραν τους πολυάριθμους παραθεριστές, πριν εμφανιστούν τα αυτοκίνητα. Υπήρχαν οι υλοτόμοι, οι κτιστάδες κ.α. Όλοι, όμως, προσπαθούσαν παράλληλα να εξασφαλίσουν, έστω και μερικώς, την αναγκαία ποσότητα σιταριού και καλαμποκιού από τα δικά τους χωράφια. Έτσι, προέβαιναν σε εκχερσώσεις θαμνωδών κυρίως εκτάσεων, εργασία ιδιαίτερα επίπονη. Επειδή οι επίπεδες επιφάνειες σπανίζουν, ήταν αναγκασμένοι να περιορίζονται στις πλαγιές. Τα εδάφη που προέκυπταν από τις εκχερσώσεις είχαν δεχθεί επί αιώνες την πλούσια οργανική ουσία της βλάστησης που τα κάλυπτε. Η αποδόμηση της οργανικής ουσίας πλούτιζε το έδαφος με τα ανόργανα στοιχεία τα οποία είναι απαραίτητα για την ανάπτυξη και απόδοση των καλλιεργούμενων φυτών. Έτσι, τα πρώτα χρόνια μετά την εκχέρωση, η απόδοση των καλλιεργειών, η σοδειά (μπικιέτι) ήταν ιδιαίτερα πλούσια και οι καλλιεργητές πανηγύριζαν. Η ευτυχία τους όμως δεν κρατούσε επ'αόριστον, επειδή παρενέβαινε η διάβρωση του εδάφους, η οποία ήταν έντονη : αφενός διότι είχε φύγει η βλάστηση που την συγκρατούσε, αφετέρου γιατί την ευνοούσε η κλήση του εδάφους. Είχαμε λοιπόν μία προϊούσα απόπλυση του εδάφους από τα γόνιμα στοιχεία με αντίστοιχη φθίνουσα απόδοση των καλλιεργειών. Επειδή δε ήταν μόνιμη η ανάγκη εξασφάλισης του ψωμιού της χρονιάς, οι καλλιεργητές έψαχναν αλλού εκτάσεις για εκχέρωση. Η τάση αυτή είχε γίνει έντονη στα πρώτα χρόνια της κατοχής διότι, τότε, είχε καταστεί σχεδόν αδύνατη η αγορά σιταριού και καλαμποκιού.

Προσπάθησα να παρουσιάσω μίαν όψη της προπολεμικής ζωής στην Καστανιά η οποία έχει οριστικά εκλείψει. Το χωριό δεν λειτουργεί πλέον ως οικονομική και κοινωνική μονάδα. Τα χωράφια και τ'αμπελία έχουν, εδώ και πολλά χρόνια εγκαταλειφθεί, ακόμη και οι εύφοροι αρδευόμενοι κήποι στις παρυφές του χωριού.

Πρόσφατα επιχείρησα με τη μικρότερη αδερφή μου Αλίκη να επισκεφθούμε τον κήπο μας κοντά στη "κάτω βρύση". Στάθηκε αδύνατον να τον πλησιάσουμε. Ο δρόμος έχει αποκλεισθεί από μία οργιώδη βλάστηση. Η φύση έχει πάρει την εκδίκησή της με βάση την αρχή του Αριστοτέλη ότι "απεχθάνεται το κενό". Το ίδιο είχε συμβεί όταν είχαμε επιχειρήσει να επισκεφθούμε το αμπέλι μας στην περιοχή "Λάκες." Ήταν το αγαπημένο μας, ο χαμένος παράδεισος των παιδικών μας χρόνων. Πηγαίναμε εκεί τρέχοντας για να απολαύσουμε τα "αντλιοίσια". Ήταν τα σταφύλια επιτραπέζιων ποικιλιών (μοσχάτο, ροζακι, ροδίτης) που υπήρχαν σε μια γωνιά του αμπελιού, χωριστά από τις συνήθεις ποικιλίες που έδιναν τα κρασοστάφυλα. Η λέξη αντλιοίσιο σημαίνει κάτι ξεχωριστό, ιδιαίτερο. Δεν την συνάντησα σε άλλη περιοχή της Ελλάδας. Με είχε εντυπωσιάσει και την είχα μεταφέρει στους φοιτητικούς συντρόφους στην Αθήνα και στο Παρίσι, οι οποίοι την είχαν πρόθυμα υιοθετήσει. Τη χρησιμοποιούσαμε συχνά, όχι βέβαια για σταφύλια αλλά για τον προσδιορισμό των κοριτσιών που ξεχώριζαν.

Όταν επισκέπτομαι τα Αγραφιώτικα χωριά, παρατηρώ ότι οι γύρω δασωμένες πλαγιές παρουσιάζουν "μπαλώματα". Πρόκειται για τα χωράφια που είχαν προέλθει από εκχερσώσεις και που καλύπτονται τώρα πάλι από τη βλάστηση η οποία επανήλθε θριαμβευτικά για να κερδίσει αυτό που είχε χάσει. Διακρίνονται λόγω του διαφορετικού χρώματος. Μου θυμίζουν τον αγώνα που έκαναν οι προηγούμενες γενιές ώστε να εξασφαλίσουν "το ψωμί της χρονιάς". Αναλογιζομαι τη χαρά που δοκίμαζαν από τις πλούσιες σοδείες των χωραφιών τα πρώτα χρόνια μετά την εκχέρωση. Αλλά και το παράπονο για τη δραματική μείωση της απόδοσης αυτών των χωραφιών, όταν η διάβρωση τα είχε ρημάξει. Παράπονο που συνοδεύονταν από τη νοσταλγία των πλούσιων ημερών και εκφράζονταν με τη φράση : "Αχ, πού είναι εκείνα τα μπικιέτια !"

Η ερήμωση των Αγραφιώτικων χωριών είναι πλέον γεγονός εδώ και πολλά χρόνια. Είναι θλιβερή η εικόνα που παρουσιάζουν σήμερα τα περισσότερα, με τους ελάχιστους ηλικιωμένους που απέμειναν περιμένοντας μέσα στη μοναξιά τους το θάνατο. Βρισκόμαστε μπροστά στο φαινόμενο του αποδρακτισμού και της εξαφάνισης των ορεινών αγροτικών κοινοτήτων. Έχει διακοπεί ο φυσικός ρυθμός της ζωής : η διαδοχή των εποχών δε συμβαδίζει πλέον με το ρυθμό της ζωής και του θανάτου, εφόσον τα χαρούμενα συμβάντα - γάμοι, γεννήσεις, βαφτίσια - δεν υπάρχουν πια ώστε να αντισταθμίζουν τη θλίψη των νεκρώσιμων τελετών.Περασμένες γενιές γενναίες, στερημένες αλλά ελεύθερες και υπερήφανες. Με δύναμη, με πνεύμα οξύ και φιλοπαίγμονα διάθεση. Αναφέρω τι έγραψαν οι σπουδαίοι περιηγητές Rouquerville και Finley αφού επισκέφτηκαν τα Αγραφιώτικα χωριά στις αρχές του 19ου αιώνα :

Rouquerville: ("Ταξίδι στην Ελλάδα, τόμος 4, βιβλίο 12, κεφ. 7) :

"Ένα πλήθος από χωριά που κατοικούνται από Έλληνες καθαρής ράτσας...ψηλοί, γεμάτοι ενέργεια, αυτή που χαρίζει ο ζωογόνος αέρας των βουνών. Μαζί με το γάλα της μάνας τους θηλάζουν και μία υπερηφάνεια που τους καθιστά ικανούς να αποτρέπουν κάθε απόπειρα επιβολής τυραννίας.

Finley (Ιστορία της Ελληνικής Επανάστασης, τόμος Α' σελ. 43 - μετάφραση Αλίκη Γεωργούλη) :

"Ο πληθυσμός των Αγράφων είναι καθαρά ελληνικός, χωρίς επιμειξίες... Στα Άγραφα οι Έλληνες έχουν διαμορφώσει χαρακτήρα ελευθέρων ανθρώπων. Τους διακρίνει δε τέτοιο θάρρος και πνεύμα ανεξαρτησίας που δεν συναντάει κανείς στον ίδιο βαθμό στην υπόλοιπη Ελλάδα".

Γράφει ο
Άγγελος Ζαχαρόπουλος,
Επίτιμος Διευθυντής της
Ευρωπαϊκής Επιτροπής
τ. Γενικός Διευθυντής
Υπουργείου Γεωργίας

Γιάννη Βλαχογιάννη Ανέκδοτα του Καραϊσκάκη

Ο μπάτσος

Φεύγοντας από το Μεσολόγγι οι Τούρκοι, στα 1823, τραβήξαν να περάσουν από του Κοράκου το γεφύρι (Αργιθέα). Ο Καραϊσκάκης ήτανε στο μοναστήρι της Τατάρνας. Μπήκε στην εκκλησιά και προσευχήθηκε.

-Τώρα θα σε ιδώ Μαυρομάτα' αν νικήσουμε, θα σε προσκυνώ για Παναγία, ειδέ...".

κι έκοψε το λόγο του, πριν τον τελειώσει. Τότε έπιασε τον Αϊ-Βλάση. Άμα ζύγωσαν οι Τούρκοι, ο Καραϊσκάκης γνώρισε τον μπροστινό, γιατί τον ήξερε απ' τα Γιάννενα.

-Καρτέρα με, Ισλιάμ Μπέντο! του φώναξε.

-Σε καρτερώ, του αποκρίθηκε ο Ισλιάμ Μπέντος.

Ο Καραϊσκάκης, νευρικός και ανυπόμονος, έτρεμε πριν αρχίσει ο πόλεμος.

Κοντά του ήταν ο Τσάκας, πελώριος παλικάρας, παλιός του σύντροφος. Γυρίζει και λέει στον Καραϊσκάκη:

-Τι τρέμεις, ωρέ Γύφτο; φοβάσαι; και του τραβάει έναν κατακέφαλο. Τον έφαγε καλόν, χωρίς να θυμώσει ο Καραϊσκάκης. Γύφτος ήταν το παράνομά του, γιατί ήταν μελαμψός. Μια παράδοση μάλιστα τονε λέει γιο του καπετάν Αραπογιάννη.

Η νίκη του Αϊ-Βλάση ήταν από τα πρώτα κατορθώματα του Καραϊσκάκη και μεγάλωσε τ' όνομά του.

Οι λέξεις έχουν τη δική τους ιστορία

Πήγαν για μαλλί και βγήκαν κουρεμένοι

Μια από τις πιο σκοτεινές εποχές που έζησε η Ελλάδα, ήταν όταν στα παράλια της έκαναν επιδρομές οι διάφοροι πειρατές, προπαντός, όμως οι Αλγερινοί που περνούσαν από το μαχαίρι όλα τα γυναικόπαιδα ή άρπαζαν τις όμορφες κοπέλες, για να τις πουλήσουν στα σκλαβοπάζαρά τους.

Στη Μήλο υπήρχαν τότε μεγάλα εργαστήρια ταπητουργίας, που έφτιαχναν χαλιά με ωραιότατα σχέδια με ένα ειδικό μαλλί. Τα χαλιά αυτά τα πουλούσαν πανάκριβα στους διάφορους πλούσιους της Πόλης, της Κύπρου ή της Βενετίας. Την εποχή εκείνη δρούσε στο Αιγαίο ένας φοβερός κουρσάρος, ο Αλή Μεμέτ Χαν. Μια νύχτα, βγήκε με τα παλικάρια του στη Μήλο, για να την κουρσέψει.

Οι πειρατές μπήκαν και στα εργαστήρια των χαλιών, που βρίσκονταν εκεί. Οι νησιώτες, όμως του πήραν είδηση, τους κύκλωσαν και του έπιασαν χωρίς αιματοχυσία. Αντί να τους σκοτώσουν, όμως τους ξύρισαν το κεφάλι και τα γένια και τους έστειλαν δώρο στον αυτοκράτορα του Βυζαντίου.

Από τότε έμεινε και ο λόγος που λέμε συχνά και σήμερα "Πήγαν για μαλλί και βγήκαν κουρεμένοι".

Επιλογή

από τα 100 φύλλα

1. Πάνος και Κώστας Ζογλοπίτης (αριστερά)
2. Χορός στην πλατεία
3. Το Δημοτικό Σχολείο το 1952
4. Μπροστά στην παλιά εκκλησία
5. Παρέα χωριανών.
6. Ραχουλιώτες στη Μ. Ασία
7. Παρέα χωριανών
8. Δοξολογία το Πάσχα του 1964
9. Σχολή ξυλουργών στη Ραχούλα
10. Παρέα χωριανών στου Γιώτη
11. Χορός στην πλατεία το 1964
12. Ραχουλιώτες στη Μ. Ασία
13. Πρωτομαγιά στα Χάνια
14. Στην κορυφή της Τσιούκας το 1978

Φωτογραφιών

«Ζωγλοπίτικα Χρόνικά»

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

1. Χωριανοί στο Καρπενήσι το 1915
2. Παρέα χωριανών στην πλατεία
3. Πασχαλινός χορός στην πλατεία
4. Γάμος στη Ραχούλα
5. Μαθήτριες το 1956
6. Παρέα μαθητών
7. Προπολεμικό Πάσχα στη Ραχούλα
8. Το Δημοτικό Σχολείο το 1935
9. Μετανάστες στην Αμερική
10. Το Δημοτικό Σχολείο το 1952

Προσέχουμε την υγεία μας Το κοινό κρυολόγημα

Είναι πολύ συχνό νόσημα ιδιαίτερα κατά τους κρύους χειμερινούς μήνες.

Είναι πολύ συχνό νόσημα, ιδιαίτερα κατά τους κρύους χειμερινούς μήνες. Είναι λοίμωξη που υποχωρεί σε σύντομο χρονικό διάστημα. Ο αριθμός των ιών που προκαλεί το κοινό κρυολόγημα ανέρχεται σε εκατοντάδες. Ο ρινοϊός για παράδειγμα παρουσιάζεται με περισσότερους από 100 τύπους.

Πολύ συχνή είναι η εμφάνιση και άλλων ιών όπως οι αδυναμικοί ιοί, ινφλουέντσας της παραϊνφλουέντσας κ.α.

Οι ενήλικες κατά την διάρκεια του χειμώνα παρουσιάζουν κατά μέσο όρο 2-4 κρυολογήματα, ενώ τα παιδιά 6 έως 8.

Η βασική δεξαμενή από την οποία προέρχονται οι ιοί του κοινού κρυολογήματος είναι το αναπνευστικό σύστημα των παιδιών. Η μεταφορά των ιών είναι σημαντικό ζήτημα και βασική προϋπόθεση, ώστε να εμφανισθεί η λοίμωξη. Οι ιοί με τα σταγονίδια που εκσφενδονίζονται με την έντονη ομιλία,

τον βήχα και το φτέρνισμα μολύνουν τον αέρα που αναπνέει το άτομο που πρόκειται να προσβληθεί.

Σημαντικός τρόπος επαφής με τους ιούς είναι αυτός κατά τον οποίο τα χέρια έρχονται σε επαφή με την μύτη ή με αντικείμενα στα οποία έχουν πέσει σταγονίδια στα οποία υπάρχουν ιοί.

Τα συμπτώματα διαρκούν από 48 ώρες μέχρι και 3 εβδομάδες. Τα κυριότερα συμπτώματα είναι: κακουχία - αρθραλγίες - μυαλγίες - φτέρνισμα - καταρροή - βήχας - απόχρεμψη.

Η θεραπεία είναι συμπτωματική. Στηρίζεται στην ανάπαυση, αλλά και στην χορήγηση ορισμένων φαρμάκων όπως τα αντιισταμινικά, τα βρογχοδιασταλτικά, τα μη στεροειδή-αντιφλεγμονώδη.

Οι προσπάθειες για την δημιουργία εμβολίου έχουν δώσει μέχρι στιγμής πτωχά αποτελέσματα. Σημαντικά για την πρόληψη είναι:

- Να αποφεύγεται ο συγχρωτισμός με πολλά άτομα (κινηματογράφοι - θέατρα - λεωφορεία κ.α.) όταν υπάρχουν επιδημίες κοινού κρυολογήματος και
- Προσεκτική και σχολαστική καθαριότητα των χεριών (αντικείμενο με σταγονίδια - χέρια - στοματοφάρυγγας κ.α.).

Πηγή: Internet

Ανθρωποθυσίες και ζωοθυσίες

Γράφει ο
Θωμάς Κίσσας

Όταν ο άνθρωπος εμφανίστηκε πάνω στη γη, έφερε μαζί του και το φόβο - φοβόταν τους κεραυνούς, τις αστραπές, τις βροντές, τους σεισμούς - όλα αυτά πίστευε ότι ήταν έργα αοράτων δυνάμεων, συχνά και εχθρικών. Δεν μπόρεσε με το μυαλό που διέθετε να εξηγήσει όλα αυτά τα φυσικά φαινόμενα. Έτσι έπλασε με το νου του θεούς και προσέδωσε σ' αυτούς αρετές και ελαττώματα όμοια με τα δικά του.

Αυτές τις θεότητες θέλησε να τις πάρει με το μέρος του, επινοώντας διάφορες θυσίες αιματηρές ή αναίμαχτες για να τις καλοπιάσει. Στις αιματηρές θυσίαζε μεγάλα ζώα (άλογα, βόδια, πρόβατα, κατσίκια, πτηνά). Στις αναίμακτες θυσίαζε καρπούς κυρίως κριθάρι.

Στις αιματηρές θυσίες συγκαταλέγονταν και οι ανθρωποθυσίες. Ο Αγαμέμνωνας σκότωσε το ελάφι που ήταν αφιερωμένο στη θεά Άρτεμη. Η θεά οργίστηκε και διέταξε να γίνει νηνεμία. Έτσι υποχρεώθηκε ο Αγαμέμνωνας να θυσιάσει την κόρη του Ιφιγένεια. Αλλά και στην Παλαιά Διαθήκη διαβάζουμε ότι ο Αβραάμ θυσίασε το γιο του αλλά και των παιδιών του στο άγαλμα του Μολώχ (θεός των Χαναανίων). Θυσίες αιματηρές και αναίμακτες προσφέρονταν σε δημόσιες εορταστικές εκδηλώσεις και ιδιωτικές. Οι αρχαίοι Έλληνες θυσίαζαν όταν επρόκειτο να βγουν έξω από τα σύνορα πριν από πολεμικές συγκρούσεις. Θυσίαζαν για την υγεία. Θυσίαζαν όχι μόνο στους θεούς του Ολύμπου αλλά και σε μικρότερους. Ο φόβος και η αδυναμία τους έσπρωχνε να ζουν με τη φαντασία τους. όλα με τη φαντασία ήταν τότε γι' αυτόν δυνατά. Μέσω των θεών και των ηρώων γίνεται αθάνατος, γίνεται αόρατος, καταλαβαίνει τη γλώσσα των πουλιών, αλλάζει μορφές, μαντεύει το μέλλον, κατεβαίνει στον Άδη, ανασταίνει νεκρούς. Οι αρχαίοι Έλληνες απέδωσαν στους θεούς αυτό που επιθυμούσαν για τον εαυτό τους, την αθανασία. Πίστευαν ότι οι θεοί είναι αθάνατοι, ενώ αυτοί είναι θνητοί. Πίστευαν ότι οι ήρωες πραγματοποιούσαν άθλους, νικούσαν εχθρούς ενώ αυτοί ήταν αδύναμοι.

Με την έλευση του Θεανθρώπου στη γη που διαμόρφωσε νέες αντιλήψεις περί ζωής έπρεπε να χαθεί ο παγανισμός και μαζί του και οι θυσίες. Στη λαϊκή μας λατρεία συνεχίζεται η παράδοση αρχέγονων λατρευτικών δοξασιών και εθίμων. Δυστυχώς οι βάρβαρες αιματηρές θυσίες εξακολουθούν να τελούνται και στις μέρες μας. Κάποιες από τις λαϊκές εκδηλώσεις, είναι τόσο βαθιά ριζωμένες στο κύτταρο του λαού μας ώστε η επιστήμη και η εκκλησία να τις ανέχεται σιωπηρά.

Ας δούμε τώρα κατάλοιπα ανθρωποθυσιών όπως διασώθηκαν μέσα από την παράδοση. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση της θυσίας της γυναίκας του πρωτομάστορα για τη στερέωση του γεφυριού της Άρτας. Μια παράδοση που διασώθηκε όχι μόνο στον ελλαδικό χώρο αλλά και στο βαλκανικό και αποτέλεσε θέμα αρκετών παραλλαγών. Απόηχος της θυσίας της Ιφιγένειας στην Αυλίδα.

Άλλη χαρακτηριστική περίπτωση είναι η προσφορά θυσίας νέας στο δράκο της βρύσης προκειμένου να αφήσει ελεύθερο το νερό της, και η περίπτωση αυτή έχει

διασωθεί στα Δημοτικά μας τραγούδια όπου ο Άγιος Γεώργιος τον σκοτώνει με το κοντάρι του και ελευθερώνει τη νέα (Βασιλοπούλα), (Δρακοκτονία).

Θυσίες ζώων απαντώνται και σήμερα σε πολλά μέρη της πατρίδας μας. Στη Λέσβο έχουμε την ταυρομαχία. Στολίζουν το θύμα και

Η θυσία της Ιφιγένειας. Αναπαράσταση από αρχαίο αγγείο.

το οδηγούν στο χώρο της θυσίας, ενώ με το αίμα σχηματίζουν το σημείο του Σταυρού στο μέτωπο των παιδιών. Θυσία ταύρου έχουμε και στο Λαγκαδά, ενώ σφάζουν αγελάδα στο Καλαμπόκι της Δράμας, αφού προηγουμένως ευλογήσει το θύμα ο παπάς. Θυσία αρνιού έχουμε και στη Μαυρολεύκη Δράμας κατά την τελετή των Αναστενάρων κοντά στο χώρο πυρόσβεσης. Θυσίες μικρών ζώων, αρνιών, πετεινών, τελούνταν και τελούνται στην ελληνική ύπαιθρο κατά τη θεμελίωση κτισμάτων.

Το κρέας των θυσιαζόμενων ζώων διανέμεται μετά την απόλυση της εκκλησίας ωμό ή ψημένο στους κατοίκους. Τα υπολείμματα (κόκκαλα και αίμα) θάβονται στο λάκκο που έγινε η σφαγή. Είδαμε σε αδρές γραμμές την πορεία των θυσιών, που οι ρίζες τους χάνονται στην αχλύ του χρόνου και που φτάνουν μέχρι τις μέρες μας, αποστεωμένες και με άλλον μανδύα, κατατασσόμενες πια στο χώρο των φολκλορικών εκδηλώσεων, μακριά δηλαδή από τον αρχικό σκοπό της τέλεσής τους.

Από την ποιητική συλλογή ΑΠΥΘΜΕΝΑ

του **Πέτρου
Σερ.Παπαζαρκάδα**

Στρατηγού ε.α. -
συγγραφέα -
ποιητή
μέλους της
Ένωσης Ελλήνων
Λογοτεχνών

ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ

Σε ποιο χωριό γεννήθηκα;

Ποια θεωρώ πατρίδα;

Αφού εξεριζώθηκα

μου λείπει η ελπίδα.

Έχασα όμορφη ζωή

πετώντας κάποια χαραυγή

στου άγνωστου το θέμα,

χωρίς νερό, γουλιά κρασί,

χωρίς τρουβά και δέμα.

Στρέφω το βλέμμα νοερά

προς της κορφής τη μύτη.

Στα σπλάχνα κρύβονται νερά,

κατ' απ' τον Κουτσομύτη.

Σπιτάκια και μια εκκλησιά,

παντού πλατάνια, ζωής δροσιά,

στο πλάι του, στην κοίτη.

Κήπια κι αμπέλια στις πλαγιές,

πουλιά κι αγρίμια οι ρεματιές,

γίδια και πρόβατα βοσκούνε,

κυπριά, κουδούνια τραγουδούνε,

Φύσης τον έρωτα διαλαλούνε.

Δάση, ποτάμια, γρασίδι και λουλούδια,

γέλια, φωνές και χαρούμενα τραγούδια,

του τόπου μουπραμάτεια,

τα πλούσια καλούδια,

Αναμνήσεις κρυφές π' όμως υφαίνουν

της καρδιάς μου το κενό και τη λύπη,

που' χει μείνει σαν πανέρημο σπίτι.

Όμως θα 'ρθει η μέρα, δε μπορεί,

Το στόμα μου πάλι θα χαρεί.

Η Άνοιξη θα ξαναροδίσει.

Όχι, δεν ήρθε ακόμη η δύση.

Αδέφια μου, ψηλά την κεφαλή, σηκωθείτε.

Πάρτε βαθιά αναπνοή, σφιχτά ενωθείτε.

Δώστε αγάπης φιλή, ανασκουμπωθείτε,

κάντε τη δύναμη πνοή, χαρίστε ζωή.

Έχει ανάγκη πολλή, ν' ανασάνει κι αυτή.

Ν' ακούσει και πάλι βοή η πονεμένη γη.-

Ήταν πασάς ο Πάνος Ζωγλοπίτης;

Αφορμή για την ερωτηματική επικεφαλίδα δίδει ο επικήδειος του Πάνου Ζωγλοπίτη από την αθηναϊκή εφημερίδα "Εφημερίς" στο φύλλο της 4/2/1894, ο οποίος έχει ως εξής:

"Μετά λύπης μας αγγέλλομεν τον εν Καρδίτση συμβάντα θάνατον του ΠΑΝΟΥ-ΠΑΣΣΑ ΖΩΓΛΟΠΙΤΟΥ, αδελφού του εν Καρδίτση βουλευτού κ. Ζωγλοπίτου. Ο μεταστάς έγκριτος ανήρ, γόνος δε μιάς εκ των τα πρώτα φερουσών οικογενειών της Θεσσαλίας, εχρημάτισεν άλλοτε διοικητής της Θεσσαλίας, διακριθείς εν τω υψηλώ αυτού αξιώματι δια την προς τους συμπατριώτας αυτού εν καιρώ δουλείας επιδαψιλευθείσαν προστασίαν και υποστήριξιν εις πάντα τα αφορώντα αυτούς ζητήματα. Μετά δε την απελευθέρωσιν της Θεσσαλίας η τιμή και η αγάπη των συμπολιτών αυτού δις ανήγαγεν εις το δημαρχιακόν αξίωμα εν ώ διεκρίθη δια το αμερόληπτον και άμεμπτον της διοικήσεώς του. Ήτο δε τετιμημένος δια πολλών παρασήμων ξένων κρατών και της ημετέρας κυβερνήσεως. Συλλυπούμεθα τοις οικείοις αυτού επί τη απωλεία του διακεκριμένου αδρός"¹.

Πάνος και Κωστάκης Ζωγλοπίτης

Ο πασάς (τουρκ. Pasa και περσικά padeshah) ήταν ανώτερος αξιωματούχος της τουρκικής διοίκησης, που μπορούσε να ήταν, διοικητής, στρατηγός, διπλωμάτης ή διοικητικός υπάλληλος κλπ. και ο βαθμός του ήταν ανώτερος από του μπέη και κατώτερος από του Μεγάλου Βεζύρη.

Το αξίωμα του πασά, κατά κανόνα, παραχωρούνταν σε Τούρκους το γένος και μουσουλμάνους το θρήσκευμα, αλλά, όταν η αυτοκρατορία επεκτάθηκε και απόκτησε διπλωματικές σχέσεις με ευρωπαϊκές χώρες, η τουρκική διοίκηση (σουλτάνος) παραχώρησε το βαθμό του πασά και σε μη μουσουλμάνους υπηκόους της, οι οποίοι ήταν γλωσσομαθείς και μορφωμένοι χριστιανοί. Τέτοια παραδείγματα υπάρχουν πολλά και αναφέρουμε τον πρώτο γνωστό, ο οποίος έγινε και Μεγάλος Βεζύρης, τον Ιμπραήμ πασά Πάργαλη (1523), που ήταν Έλληνας από την Πάργα και έγινε γνωστός στο Πανελλήνιο από την τηλεοπτική σειρά "Σουλεϊμάν ο Μεγαλοπρεπής".

Γνωστοί ακόμη είναι οι ελληνικής καταγωγής διοικητές της Κρήτης, με το βαθμό του πασά, που τοποθέτησε ο σουλτάνος κατά τον 19ο αιώνα, με το φερμάνι "Τανζιμάτ", αφ' ενός για να κατευνάσει τους θερμόαιμους κρητικούς επαναστάτες και αφ' ετέρου για να δώσει την εντύπωση στις Μεγάλες Δυνάμεις ότι παραχωρεί προνόμια στον κρητικό λαό. Μεταξύ αυτών συγκαταλέγονται οι: Αλέξανδρος Καραθεοδωρή πασάς (1878), Κων/νος Μουσούρος πασάς, Γεώργιος Βέροβιτς πασάς (Μαυροβούνιος), Κων/νος Αξελός πασάς, Κωστής Αδοσίδης πασάς και ο Ιωάννης Φωτιάδης πασάς (1884). Ο τελευταίος κατηγορήθηκε ότι βοήθησε την κρητική επανάσταση και ανακλήθηκε στην Κωνσταντινούπολη. Γνωρίζοντας τι τον περίμενε, δραπετεύσε στο εξωτερικό και τελικά εγκαταστάθηκε στο τσιφλίκι του στο χωριό Πύργος Κιερίου της Καρδίτσας, όπου παρέμεινε ως το τέλος της ζωής του. Ο τάφος του βρίσκεται ανέπαφος στο προαύλιο της εκκλησίας του χωριού. Όλοι οι παραπάνω φημολογείται ότι, για να λάβουν τον τίτλο του πασά, αναγκάστηκαν να εξισλαμιστούν, ο εξισλαμισμός τους όμως δεν έλαβε δημοσιότητα διότι αυτό δεν συνέφερε ούτε στην τουρκική διοίκηση ούτε στους ίδιους, καθότι το διάταγμα προέβλεπε χριστιανούς διοικητές. Επαναλαμβάνω ότι τα του εξισλαμισμού προέρχονται από φήμες, οι οποίες δεν μπορούν να επαληθευτούν.

Επανερχόμαστε στην περίπτωση Πάνου Ζωγλοπίτη. Οι Έλληνες πασάδες που αναφέρονται παραπάνω είχαν δημόσια προβολή και είχαν προσφέρει τις υπηρεσίες τους στην Υψηλή Πύλη σε συγκεκριμένους τόπους και χρόνους, κάτω από ιδιαίτερες περιστάσεις, όπως π.χ. συνέβη στην Κρήτη. Για τον Πάνο Ζωγλοπίτη κανένα από τα παραπάνω δεν ισχύει και ούτε άλλη πληροφορία εκτός από τον επικήδειο του στην εφημερίδα "Εφημερίς" υπάρχει, ότι έφερε τον τίτλο του πασά. Εξ άλλου, δεν αναφέρεται σε καμιά εποχή χριστιανός πασάς, ως διοικητής της Θεσσαλίας. Το ερώτημα, αν ο Πάνος Ζωγλοπίτης είχε εξισλαμιστεί, παραμένει επίσης αναπάντητο, διότι από καμιά πηγή δεν προκύπτει κάτι τέτοιο.

Αφού έτσι έχουν τα πράγματα, πλανάται το ερώτημα, γιατί ο δημοσιογράφος της εφημερίδας του Κορομηλά "Εφημερίς" τον παρουσιάζει ως πασά και ως διοικητή της Θεσσαλίας; Υποθέτουμε ότι η "Εφημερίς" του Κορομηλά ήταν για την εποχή της σοβαρό έντυπο και δεν ήταν δυνατό να δημοσιεύει ανυπόστατες πληροφορίες. Μία περίπτωση είναι να είχε λάβει ο Πάνος Ζωγλοπίτης τον τίτλο του πασά, όταν του ανατέθηκε από την Υψηλή Πύλη η καταδίωξη των ληστών στην περιοχή των Αγράφων και μία άλλη, τον τίτλο του "πασά" να τον έδωσε άτυπα ο λαός για τις σχέσεις του με την τουρκική διοίκηση, τα προνόμια που απολάμβανε και τον πλούτο του. Άλλωστε, ο τίτλος του πασά χρησιμοποιείται ευρύτατα στην ελληνική κοινωνία, ως ένδειξη ευμάρειας και καλοπέρασης. Η φράση:"Είμαι πασάς στα Γιάννενα" ακούγεται και σήμερα από ανθρώπους ευχαριστημένους από τη ζωή.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ:

1. Λάμπρος Γριβέλλας: " Οι Ζωγλοπιταίοι-Οι προεστοί του Ζωγλοπιού και η εποχή τους". Καρδίτσα 2016, σελ. 68-69

Λάμπρος Γριβέλλας

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ Από το βιβλίο της Σούλας Τόσκα-Κάμπα

Ένα Αγραφιώτικο

"Σιγαλά ψιλή μου σίτα, σιγαλά σιτά τ' αλέυρι,
ν' αναπιάσουμε προζύμια, δω στα πρώτα κοσκινίδια

και στα πρώτα τα προζύμια.

Τι ψιλή, λιγνή είν' η σίτα, τι ψιλό, λιγνό είν' τα' αλέυρι.

-Δός μου μάνα μ' την ευχή σ', ν' αναπιάσουμε προζύμια.

-Την ευχή μ' να 'χεις, κόρη μ', τη δική μ' κι τσ' Παναγίας.

-Δος μου, πατέρα μ' την ευχή σ', ν' αναπιάσουμε προζύμια.

-Την ευχή μ' να 'χεις, κόρη μ', τη δική μ' κι τσ' Παναγίας.

Κι ένα Καραγκούνικο

"-Κύργιε μ' του ποιος τουν κάν' τούτων των νιών του γάμου;

-πατέρας του καν' τούτων των νιών του γάμου.

- Μανούλα του καν' τούτων των νιών του γάμου.

-Τ' αδέρφια τουν κάν' τούτων των νιών του γάμου.

Γαμπρέ μ' ποια μάνα σ' έκανε κι είσαι άσπρου σαν του γάλα;

Η μάν μ' ήταν πέρδικα κι ου πατέρας μου σαϊνι

κι του βυζί που βύζαινα ήταν μαργαριτάρι

κι η κούνια που μι κούναγι ήταν μαλαματένια"

ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ

Νικολάου Πολίτη

Οι Γέλληνες και τα μνήματά τ'ς

Οι Γέλληνες νια φουρά πιρ'φανεύ'καν να φτασ'ν του Θιό. Για να τουν φτάσ'νι έχτισαν ένα κάστρου τουν ανήφουρου. Λέει ου θιός: "Έτσι είστι σεις; Σας κάνου γω κι δε βλέπιτι ένας τουν άλλουν". Τς έδουκι ουργή, κι όθι βρίσκουνταν καθένας πέθιν' ουδ' ικεί.

Ιπειδή ου καθένας γνώρζι πως θα πιθάνει, έφκiani τουν τάφου τ' μοναχός τ' κι έβανι ότ' χρειάζουνταν. Του κανατάκι τ', του λυχναράκι τ', του πιατάκι τ' κι άλλου ότ' χρειάζουνταν. Άμα τα 'φκiani ούλα αυτά, πάϊνι μαναχός τ' κι έμπινι μες στουν τάφου τ'.

Άμα πάινι μέσα, λάλαει ένα κνούπι στ' αυτί τ' κι πέθινι ικεί π' βρίσκουνταν. Έτσι πέθαναν νια φουρά οι Γέλληνες κι βρίσκουντι τα μνήματά τς σήμιρα ακόμα απού ράχη σι ράχη κι ικεί μέσα τα κανατάκια τς, τα λυχναράκια τς, κι ούλα τα στράγκια τς.

Οι Γέλληνις νια φουρά ήταν άντρις θηρία, όχι σαν τ' ημάς σήμιρα τς κακαντάκιδς. Σήκουναν β'νά ακέρια. Δεν τ'ράτι τα παλιά τα κάστρα μι τι πέτρις είν' χτισμέν; Ικειές τς πέτρις τς σήκουναν μι τα 'χερια τς κι τς απίθουναν.

Αιτωλία

Τα βότανα του τόπου μας**Γλυστρίδα ή Αντράκλα****Ένα αρχαίο θεραπευτικό φυτό με πολλές θεραπευτικές ιδιότητες**

Κατά καιρούς, τα "Ζ.Χ." δημοσίευσαν πολλά από τα φυτά της ιδιαίτερης πατρίδας μας με θεραπευτικές ιδιότητες. Όχι ότι αυτά δεν ήταν γνωστά στους παλαιότερους, αλλά οι νέοι είναι φυσικό να τα αγνοούν. Ένα από αυτά είναι και η περιφρονημένη Γλυστρίδα ή Αντράκλα, όπως είναι γνωστή στους περισσότερους, τόσο ωφέλιμη, μα και τόσο ...κυνηγημένη από τους κήπους και τα χωράφια μας. Ιδιαίτερα φέτος φυτρώνει εκεί που δεν τη σπέρνεις, ανάμεσα στα λαχανικά, που τα καταπνίγει κυριολεκτικά. Την παρουσιάζουμε στο σημερινό άρθρο μας, όσο πιο συνοπτικά γίνεται, σύμφωνα και με στοιχεία που δανειστήκαμε από το Ίντερνετ.

Η γλυστρίδα, αντράκλα, τρέβλο *Portulaca oleracea*, βρίσκεται στην κορυφή του καταλόγου των φυτών με υψηλή περιεκτικότητα σε βιταμίνη Ε, Α και ωμέγα-3 λιπαρό οξύ). Ερευνητικές μελέτες δείχνουν ότι η κατανάλωση τροφών πλούσιων σε ωμέγα-3 λιπαρά οξέα μπορεί να μειώσει τον κίνδυνο στεφανιαίας καρδιακής νόσου, προστατεύουν πιθανώς από τον καρκίνο, τις φλεγμονώδεις παθήσεις, εγκεφαλικού επεισοδίου, και να βοηθήσει στην πρόληψη της ADHD (αυτισμό) και άλλα αναπτυξιακά προβλήματα στα παιδιά. 100 γραμμάρια φρέσκα φύλλα γλυστρίδας παρέχει περίπου 350 mg άλφα-λινολενικό οξύ, διαθέτει δηλαδή δεκαπέντε φορές περισσότερα ωμέγα-3 από ό,τι τα περισσότερα μαρούλια που κυκλοφορούν στο εμπόριο.

Είναι μια εξαιρετική πηγή βιταμίνης Α. Ένα φλιτζάνι (250 ml) βρασμένα φύλλα περιέχουν 90 mg ασβεστίου, 561 mg καλίου, και πάνω από 2.000 IU της βιταμίνης Α. Η βιταμίνη Α είναι ένα γνωστό ισχυρό φυσικό αντιοξειδωτικό και απαραίτητη βιταμίνη για την όραση. Είναι επίσης αναγκαία για τη συντήρηση του δέρματος. Η κατανάλωση βιταμίνης Α είναι γνωστό ότι βοηθάει στην προστασία από καρκίνο του πνεύμονα και της στοματικής κοιλότητας. Η Γλυστρίδα παρέχει έξι φορές περισσότερη βιταμίνη Ε από

το σπανάκι και επτά φορές περισσότερη βήτα καροτίνη από τα καρότα. Είναι επίσης πλούσια σε βιταμίνη C, μαγνήσιο, ριβοφλαβίνη, κάλιο και φώσφορο και γλουταθειόνης.

Ένα φλιτζάνι μαγειρεμένη αντράκλα έχει 25 χιλιοστά του γραμμαρίου (20 τοις εκατό της συνιστώμενης ημερήσιας πρόσληψης) της βιταμίνης C και μέταλλα, όπως σίδηρο, μαγνήσιο, ασβέστιο, κάλιο, χαλκό και μαγγάνιο.

Τη νύχτα τα φύλλα παγιδεύουν διοξειδίο του άνθρακα, το οποίο μετατρέπεται σε μηλικό οξύ (η αρχή της όξυνσης μήλων), και, την ίδια ημέρα, το μηλικό οξύ μετατρέπεται σε γλυκόζη. Όταν η συγκομιδή γίνει νωρίς το πρωί, τα φύλλα έχουν δέκα φορές μεγαλύτερη περιεκτικότητα σε μηλικό οξύ, (το μηλικό οξύ βοηθάει να διασπώνται οι πέτρες στη χολή), όμως όταν η συγκομιδή γίνει αργά το απόγευμα, έχουν μια σημαντικά πιο πικάντικη γεύση.

Η μαγειρεμένη αντράκλα μειώνει τη συνολική περιεκτικότητα σε διαλυτό οξαλικό οξύ κατά 27%. Μια άλλη ιδιότητα της γλυστρίδας είναι ότι συστέλει τα αιμοφόρα αγγεία οπότε χρειάζεται να τρώγεται με φειδώ από τους υπερτασικούς.

Η γλυστρίδα θεωρείτο από παλαιά σαν πολύτιμο φυτό

για τη θεραπεία των προβλημάτων του ουροποιητικού και του πεπτικού συστήματος. Ανοίγει την όρεξη και έχει επουλωτικές ιδιότητες. Η διουρητική δράση της χρησιμεύει σαν ανακούφιση των ασθενειών της ουροδόχου κύστης, για παράδειγμα στη δυσκολία κατά την ούρηση. Οι γλυχρασματογενείς ιδιότητες του φυτού το καθιστούν επίσης καταπραϋντικό γιατρικό για τα γαστρεντερικά προβλήματα όπως η δυσεντερία και η διάρροια. Παλαιά στην Κρήτη τη συνιστούσαν στους πάσχοντες από αιμορροΐδες. Κοπανισμένη επουλώνει εγκαύματα.

Οι παραδοσιακές κοινωνίες τη χρησιμοποιούσαν για να θεραπεύουν πολλά από τα προβλήματα υγείας που σήμερα καταπολεμούνται από τα λιπαρά οξέα ωμέγα-3 και στα οποία συμπεριλαμβάνονται οι φλεγμονές, τα προβλήματα στην καρδιά, οι στομαχικές διαταραχές, ο πόνος και ο πυρετός. Παραδείγματος χάρη, ο Θεόφραστος (372-287 π.Χ.), ο πατέρας της βοτανικής, σύστηνε τη γλυστρίδα ως φάρμακο για την καρδιακή ανεπάρκεια, το σκορβούτο, τον πονόλαιμο, τον πόνο στα αψτιά, το οίδημα στις αρθρώσεις και την ξηροδερμία...

Στην παραδοσιακή κινεζική ιατρική τα φύλλα της χρησιμοποιούνται για την καταπολέμηση δειγμάτων από έντομα ή φιδιά, τσιμπήματα στο δέρμα, επούλωση πληγών, πόνους από τσιμπήματα μέλισσας, βακτηριακής δυσεντερίας, διάρροιας, αιμορροΐδες, αιμορραγία μετά τον τοκετό, και εντερική αιμορραγία. Η Γλυστρίδα είναι μια κλινικώς αποτελεσματική θεραπεία για τους στοματικούς λειχήνες.

Προσοχή: Αντενδείκνυται η χρήση κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης και για τα άτομα με αδύναμη πέψη.

Εισαγωγή-διασκευή: από άρθρο της Μαριάννας Ευαγγέλου - Βιοχημικού Msc.

Συνταγές μαγειρέματος**1) Σαλάτα γλυστρίδα**

Είναι μια πολύ εύκολη και δροσερή σαλάτα, συνοδεύει πολύ ωραία ντολμαδάκια γιαλαντζίκρης ψητό, αλλά και ψάρι. Μοιάζει ελαφρά με το τζατζίκι αλλά έχει πιο ωραία γεύση...

Υλικά: γλυστρίδα, στραγγιστό γιαούρτι, ελαιόλαδο, ξύδι, σκόρδο

2) Σαλάτα γλυστρίδα

Σαλάτα με Γλυστρίδα, Αγγούρι, Κόκκινο Κρεμμύδι και Φέτα. Αυτή η σαλάτα είναι αρκετή για ένα ελαφρύ γεύμα για δυο άτομα. Συνοδέψτε τη με φρέσκο ψωμί και λευκό κρασί ή σερβίρετέ την με ένα φιλέτο ψαριού, κοτόπουλο ή και μια μοσχαρίσια μπριζόλα για δείπνο. ...

3) Σαλάτα με γλυστρίδα

Η αντράκλα ή γλυστρίδα ή τρεβλό είναι ένα νόστιμο και υγιεινό χορταρικό που φύεται σε λαχανόκηπους και μπορεί να αποτελέσει μια πολλή νόστιμη εναλλαγή για τις σαλάτες μας! Σας παρουσιάζουμε μια σαλάτα με γλυστρίδα!...

Υλικά: γλυστρίδα, ντομάτα, πιπεριές Φλωρίνης, ελιές, κάρφη και άλλα 2 υλικά

4) Σαλάτα για ...μερακλήδες

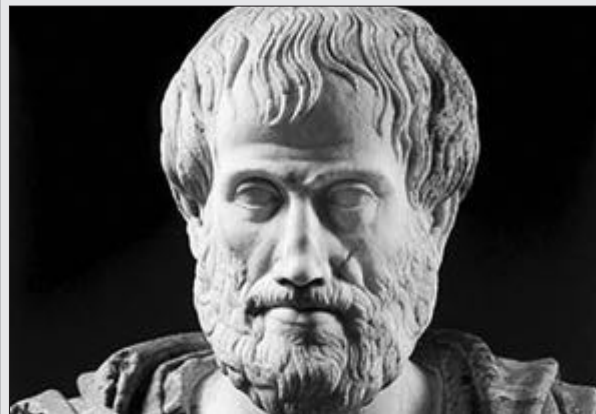
Ταπεινή και περιφρονιμένη αγριάδα, που φυτρώνει σε μπαξέδες. Κάτι μεταξύ σαλάτας και γρήγορου τουρσί για ουζοκαταστάσεις και μερακλήδες.

5) Γλυστρίδα σαλάτα

Υλικά: 2 ματσάκια γλυστρίδα 1 μεγάλη ντομάτα αποφλοιωμένη κομμένη σε κύβους 1 πιπεριά Φλωρίνης ψημένη, αποφλοιωμένη, κομμένη σε φετούλες 10 ελιές μαύρες δίχως κουκούτσι 1 κουταλιά της σούπας κάρφη...

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ

Δεν είναι τυχαίο ότι όλοι οι άνθρωποι, ανεξάρτητα από φυλή, θρησκεία ή πολιτικές πεποιθήσεις, όταν πρόκειται να αντιμετωπίσουν δύσκολες καταστάσεις ή να ερμηνεύσουν δυσεξήγητα φαινόμενα, καταφεύγουν στον Αριστοτέλη.

Ο Αριστοτέλης τα είπε όλα, όσα αφορούν τον άνθρωπο. Μερικά άκρως ενδιαφέροντα παραθέτουμε:

Για τα τυραννικά καθεστώτα

"Επιδίωξη της τυραννίας είναι να πτωχεύσουν οι πολίτες, απ' ενός για να συντηρείται με τα χρήματά τους η φρουρά του καθεστώτος, και απ' έτερον για να είναι απασχολημένοι οι πολίτες και να μην τους μένει χρόνος για επιβουλές. Σε αυτό το αποτέλεσμα αποβλέπει τόσο η επιβολή μεγάλων φόρων, η απορρόφηση των περιουσιών των πολιτών, όσο και η κατασκευή μεγάλων έργων που εξαντλεί τα δημόσια οικονομικά..."

Παρελθόν, παρόν και μέλλον

"Να ζεις το παρόν, να ονειρεύεσαι το μέλλον και να μαθαίνεις από το παρελθόν".

Για την ευεργεσία και την αχαριστία

"Μάλλον φιλούσιν οι ποιήσαντες εν τους παθόντας ή οι παθόντες εν τους ποιήσαντες" (Περισσότερο αγαπούν οι ευεργέτες αυτούς που ευεργέτησαν παρά οι ευεργετηθέντες τους ευεργέτες τους).

Για τη αξία της μόρφωσης

"Ο μορφωμένος διαφέρει από τον αμόρφωτο, όσο ο ζωντανός από το νεκρό".

Για την αξιοκρατία και την αναξιοκρατία

"Δεν υπάρχει πιο άνιστο από την ίση μεταχείριση των ανίσων".

Ελίχρυσος ή Μούσκος

Σπάνιο αρωματικό φυτό με έντονο και λεπτό άρωμα, που διατηρείται για πολλά χρόνια στο αποξηραμένο κίτρινο άνθος του. Παλαιότερα οι κοπέλες το χρησιμοποιούσαν για να αρωματίζουν την προίκα τους και ν' απομα-

κρύνουν το σκόρο από τα μάλλινά. Το όνομά του χρησιμοποιείται ως πρώτο συνθετικό στα πιο εύοσμα αρωματικά βότανα (μοσκο-βόλημα, μοσκο-βολιά, μοσκο-κάρφι, μοσκο-κάρυδο, μοσκο-μπίζελο, μοσκο-μυρίζω, μοσκο-σάπουνο, μοσκο-στάφυλο κ. ά.).

Δεν αρέσκεται στη συντροφιά του ανθρώπου· το συναντάς σε συστάδες στα ψηλά βουνά, πάνω από τα 1500 μέτρα. Μια μικρή συστάδα που μετέφερα στον κήπο μου· στα 1000 μέτρα· επί χρόνια αρνούταν ν' ανθίσει. Επιτέλους, φέτος, για πρώτη φορά, μου έκαμε τη χάρη να μοσκοβολήσει!

Το βότανο είναι γνωστό από τα αρχαία χρόνια. Ο Διοσκουρίδης το ονομάζει "ελίχρυσος" και ο Θεόφραστος "ελειόχρυσος".

Λ.Γ.

Ο ΔΑΒΑΚΗΣ ΚΑΙ Η ΚΑΡΔΙΤΣΑ ΤΗΝ 28η ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1940

Γράφει ο
Δομήνικος
Βερίλλης

Την 28 Οκτωβρίου 1940 ο δυσμενέστερος συσχετισμός δυνάμεων και το πλέον δύσκολο μέτωπο για τον Ελληνικό Στρατό ήταν στην Πίνδο και όχι στην περιοχή Καλπακίου όπως ενδεχόμενα να πιστεύουν ορισμένοι, λόγω της ύπαρξης εκεί των μνημείων και του αντίστοιχου Μουσείου. Με την γενναιότητα και την αποτελεσματικότητα των δυνάμεων της Πίνδου σταμάτησε, η προέλαση των Ιταλικών δυνάμεων, κοντά στο χωριό Βωβούσα, λίγα χιλιόμετρα έξω από τα Γιάννενα.

Ποιες όμως ήταν αυτές οι Ελληνικές στρατιωτικές δυνάμεις; Αναφέρονται ως "ΤΟΥ ΔΑΒΑΚΗ ΤΑ ΑΞΙΑ ΠΑΜΗΚΑΡΙΑ", αλλά αυτό είναι αόριστο και γενικό. Η αλήθεια είναι πως τα πεζοπόρα τμήματα του ονομαζόμενου "ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΟΣ ΔΑΒΑΚΗ" της Πίνδου το αποτελούσαν τρία Τάγματα του 51ου Συντάγματος Πεζικού, συγκροτούμενα από δυτικοθεσσαλούς στρατιώτες και ένας λόχος προκαλύψεως.

Επομένως ή θα λέμε γενικά ο "Ελληνικός Στρατός στην Πίνδο", ή, όταν κάποιος θέλει να ακριβολογήσει, "Το 51 Σύνταγμα Πεζικού" (Με στρατιώτες από την Καρδίτσα, τα Τρίκαλα και ορισμένα χωριά της Ευρυτανίας προς το νομό Καρδίτσας και διοικητή, τις πρώτες 4 μέρες του πολέμου, τον Δαβάκη).

Συγκεκριμένα το 51ο Σ.Π. συγκροτήθηκε από εφέδρους που επιστρατεύθηκαν στις 29 Αυγούστου στα Τρίκαλα και απετέλεσαν το 1ο και το 2ο Τάγματα, ενώ το 3ο Τάγμα συγκροτήθηκε στις 15 Οκτωβρίου. Την ημέρα της επίθεσης το 2ο Τάγμα κατείχε το Δεξιό Τομέα του μετώπου με σταθμό διοίκησης το χωριό Κάτζικο και το 1ο Τάγμα τον Κεντρικό και Αριστερό Τομέα με σταθμούς διοίκησης τα χωριά Οξυά και Παλαιοχώρι αντίστοιχα. Το 3ο Τάγμα βρισκόταν στο Επταχώρι, όπου και η διοίκηση του Συντάγματος.

Αυτές ήταν οι στρατιωτικές δυνάμεις που αμύνθηκαν την 28 Οκτωβρίου στα βουνά της Πίνδου. Μάλιστα λίγες μέρες αργότερα, στις 10 με 11 Νοεμβρίου, πρώτες εισήλθαν στην Αλβανία καταδιώκοντας τους Ιταλούς από το Ελληνικό έδαφος. Για να ακολουθήσουν αργότερα, από τις 18 Νοεμβρίου, και οι υπόλοιποι στα άλλα μέτωπα.

Υ.Σ.

Από το 2002 ξεκινήσαμε, για πρώτη φορά από το τέλος του πολέμου, μία προσπάθεια για την ανάδειξη των γεγονότων της άλλης μεγάλης επίθεσης των Ιταλών την 9 Μαρτίου. Η επίθεση αυτή γνωστή ως η "Εαρινή Επίθεση" εκδηλώθηκε με την μεγαλύτερη ένταση στο ύψωμα 731 και αντιμετωπίστηκε από το άλλο δυτικοθεσσαλικό στρατιωτικό τμήμα, το 5ο Σύνταγμα Πεζικού. Επετεύχθη, δε, τα γεγονότα εκείνα όχι μόνον να αναγνωρισθούν πανελλαδικά από όλους αλλά και επίσημα από την Πολιτεία με την έκδοση Προεδρικού Διατάγματος προς τιμή της Καρδίτσας. Αλλά το μνημείο στην πόλη μας δεν έχει κατασκευαστεί, προς το παρών, ούτε προηγούμενα από τη Νομαρχία, ούτε, ακόμη, από την Περιφέρεια Θεσσαλίας.

Οι ιστορίες του παππού

"Παππού, πες μας μια ιστορία. Πες μας μια ιστορία από αυτές που ξέρεις εσύ να λες, ιστορία βγαλμένη από τη ζωή".

Αν ζούσε ο παππούς μου σήμερα, αυτό θα του ζητούσα, μια ακόμα ιστορία από τα παλιά. Από αυτές τις ατελείωτες ιστορίες που συνήθιζε να αφηγείται κι εμείς, τα εγγόνια, ακούγαμε, "με το στανιό", τότε στο μεσημεριανό τραπέζι, τότε γύρω από το τζάκι, τότε γύρω από την φωτιά στο Παλιοζωγλόπι. Από αυτές τις ιστορίες που χάθηκαν μαζί του για πάντα. Χάθηκαν, Αλήθεια;

Γράφω για τα παλιά, για να θυμάμαι το σήμερα. Γράφω για το σήμερα, για να το θυμάμαι αύριο. Γράφω και ονειρεύομαι το χθες, το σήμερα, το αύριο. Όσα δεν γράφονται, λένε, πως τα παίρνει ο χρόνος και χάνονται για πάντα. Ακόμα και οι δικές μας οι αναμνήσεις ξεθωριάζουν, σβήνονται σιγά σιγά, σαν τις παλιές φωτογραφίες. Πολύ περισσότερο δε, οι αναμνήσεις των άλλων...

Τις ιστορίες του παππού τις ακούγαμε για χρόνια, σχεδόν καθημερινά, πολλές φορές σε επανάληψη, αλλά πάντα "ζωντανές". Ήταν ιστορίες βγαλμένες από την ίδια τη ζωή του, εικόνες της ελληνικής ιστορίας, στιγμιότυπα της καθημερινής ζωής, περιγραφές ανθρώπινων σχέσεων. Έρρεαν αβίαστα και αγόγγυστα και διαμόρφωναν την σκέψη μας. Όλη η προσωπικότητα του παππού

Ο Βασίλης Παπασωτηρίου
σε προχωρημένη ηλικία

εκφραζόταν μέσα από τις ιστορίες του, οι αρχές του, τα πιστεύω του. Η δικαιοσύνη, η δημοκρατία, η ελευθερία του λόγου και της σκέψης, η ακεραιότητα, η τιμιότητα κυριαρχούσαν και ζωντάνευαν μέσα από τους χαρακτήρες που πρωταγωνιστούσαν.

Μεγαλώσαμε με αυτές τις ιστορίες, κι όμως, αν και δεν μπορώ σήμερα να σας διηγηθώ καμιά, ξέρω πως είναι βαθιά χαραγμένες στο μυαλό μου, κάπου πιο βαθιά από την μνήμη. Είναι γραμμένες στην προσωπικότητά μου, στον τρόπο σκέψης μου, με έχουν κατά κάποιο τρόπο και σε ένα βαθμό, διαμορφώσει. Οι ιστορίες του παππού ζουν μέσα μου, ο ίδιος ο παππούς μου ζει μέσα μου.

"Παππού, πες μας μια ιστορία. Πες μας τότε που είδες τον Άρη..."

Σοφία Οικονομίδου,
Εγγονή Βασίλη Παπασωτηρίου

Αϊ-Δημήτρης

Βοηθάει Αγιάνης και Σταυρός,
γιομίζει αμπάρι και λινός.
Κι Αϊ-Δημήτρης αν βοηθήσει,
το κελάρι θα γιομίσει.

Τώρα μυρίζουν οι μουστιές,
κυδώνια και μουσταλευριές,
και μοσκοβολάει το σπίτι,
Αϊ-Δημήτρη, μυροβλήτη.

Μες στο σπίτι είναι πολλά,
ψωμάκι κι όλα τα καλά.
Κάνεις το φτωχό αφέντη,
Αϊ-Δημήτρη μου, λεβέντη.

Τώρα θ' ανοίξουν τα σχολειά,
για να σπουδάσουν τα παιδιά.
Δώσε προκοπή στη νιότη,
Αϊ-Δημήτρη, στρατιώτη.

Τώρα ξωμάχοι και γεωργοί
οργώνουν, σπέρνουνε τη γη.
Βόηθα τους με τ' άσπρο σου άτι,
Αϊ-Δημήτρη, ζευγολάτη.

Και το χειμώνα τον κακό,
καν' τον να 'ρθεί με το γλυκό.
Σου δοξάζουμε τη χάρη,
Αϊ-Δημήτρη, καβαλάρη.

Βασίλης Ρώτας

ΜΙΑ ΚΟΡΗ ΡΟΔΑ ΜΑΖΩΝΕ

Μια κόρη ρόδα μάζωνε κι ανθούς κορφολογούσε.
Περνάει το βασιλόπουλο, δύο ρόδα τη ζητάει.
Και κείνη στάθη πρόθυμη και τέσσερα του δίνει.

Κι' η μάνα της αγνάντευεν από το παραθύρι,
τη μαρτυράει στ' αδέρφια της, για να την τιμωρήσουν.
Τη δείρνανε τ' αδέρφια της, με μια χρυσή βεργούλα,
τη δέρνει κι ο πατέρας της μ' ένα βαρύ κοντάρι,
που είχε σκοτώσει άλλοτε ένα θεριό λιοντάρι.

Κι η μάνα της κατάλαβε πως θέλει να πεθάνει,
στέλνει κρυφά και τη ρωτούν, τι ρούχα να τιςβάλουν.
Θέλει χρυσά, θέλει αργυρά, θέλει τα βελουδένια,
θέλει τα χρυσοκέντητα, που τα' χε αυτή φτιαγμένα.
Ούτε χρυσά, ούτε αργυρά, ούτε τα βελουδένια,
ούτε τα χρυσοκέντητα που τα' χω εγώ φτιαγμένα.

Μον' θέλω να με θάψετε μ' αυτά τα ματωμένα,
να πάει το άκουσμα στη γη και τ' άκουσμα στην πόλη,
να ειπούν πως με σκοτώσανε για δύο ζευγάρια ρόδα.

Από τη συλλογή Θωμά Γ. Κίσσα
Δημοτικό
Δημοσιεύθηκε στον Ταχυδρόμο Καβάλας
στις 22-7-1932

«ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ»

Έργα και Ήμέραι της Ραχούλας

Το Κοινοτικό κτίριο και το Δημοτικό Σχολείο, δύο κτίρια με ιστορία και για τα οποία δαπανήθηκαν πολλά χρήματα για την ανέγερσή τους και για την ανακαίνισή τους βρίσκονται στην κυριολεξία στο έλεος του θεού και των καιρικών συνθηκών.

Όταν βλέπουμε την κοινοτική περιουσία να καταστρέφεται, δεν μπορούμε να αδιαφορούμε ούτε να σιωπούμε.

Το Δημοτικό Σχολείο

Το Δημοτικό Σχολείο με την παραμικρή βροχή πλημμυρίζει με νερά. Η οροφή, η οποία αντικαταστάθηκε τα τελευταία χρόνια, σε κάποια σημεία έχει σαπίσει και ένα πλήθος από μέσα διδασκαλίας, από την εποχή που λειτούργουσε το σχολείο, βρίσκονται πεταμένα εδώ κι εκεί.

Το Κοινοτικό κτήριο

Στο Κοινοτικό κτήριο, λόγω εισροής νερών από την πλάκα, οι σοφάδες στο εσωτερικό έχουν φουσκώσει και σε ορισμένα σημεία έχουν αποκολληθεί.

Το Ιατρείο

Το Ιατρείο βρίσκεται σε απερίγραπτα χάλια με φουσκωμένους και υγραμένους τοίχους, και ο αγροτικός γιατρός προσπαθεί να λειτουργήσει σε ανθρώπινες συνθήκες.

Ο πρώην Αστυνομικός Σταθμός

Στον πρώην αστυνομικό σταθμό, από τότε που αποχώρησε η Αστυνομία, αποκλείεται να μπάκε άνθρωπος μέσα. Κρεβάτια με στρώματα από την εποχή που κοιμόντουσαν εκεί οι χωροφύλακες δηλ. το 1970, κρεμασμένες προκηρύξεις καταζητούμενων και βιβλίο συμβάντων σε κατασκονισμένα γραφεία. Ούτε τα πατζούρια του σταθμού δεν αξιώθηκε να κλείσει κάποιος και βρίσκονται στο έλεος του ανέμου.

Απευθύνουμε έκκληση

Κύριοι του κοινοτικού συμβουλίου, κύριε αντιδήμαρχε, υπεύθυνη για τον πρώην Δήμο Ιτάμου, και κύριε Δήμαρχε, αυτή η εικόνα δεν τιμάει κανέναν. Δεν ξέρουμε ποιος έχει την μεγαλύτερη ευθύνη για αυτή την κατάσταση, ούτε είναι στις προθέσεις μας να καταλογίσουμε προσωπικές ευθύνες.

Ο Μορφωτικός σύλλογος, μέσω της εφημερίδας μας, πάντοτε ασκούσε καλοπροαίρετη κριτική σε όλες τις κοινοτικές και δημοτικές αρχές, όπως επίσης έκανε και πολλές προτάσεις για την επίλυση θεμάτων που ενδιαφέρουν το χωριό μας.

Θέλουμε λοιπόν να επισημάνουμε για μία ακόμη φορά ότι είμαστε δίπλα σας να βοηθήσουμε όπου μπορούμε στην επίλυση των προβλημάτων του χωριού μας.

ΕΡΓΑ ΟΔΟΠΟΪΑΣ

Συνεχίστηκε η ασφαλτόστρωση του δρόμου από τη θέση "Δέση" και προς τον Ίταμο. Όταν πληροφορηθήκαμε την εξασφάλιση πίστωσης από τον Δήμο Καρδίτσας για έργα οδοποιίας

επισκεφθήκαμε τον Δήμαρχο κ. Αλεξάκο, ο οποίος μας διαβεβαίωσε για κατασκευή ασφαλτοτάπητα μήκους 700 μ, παρά την επιμονή μας για ολοκλήρωση του δρόμου μέχρι την βρύση Ιτάμου, συνολικού μήκους 1300μ. . Τελικά με λύπη μας διαπιστώνουμε ότι κατασκευάστηκαν 400 μ ασφαλτόστρωση με κανονικό πλάτος και 150 μ κατασκευάστηκε τάπητας μόνο στη μία λωρίδα του δρόμου με τη δεύτερη λωρίδα να έχει χαλαρό μη συμπυκνωμένο αμμοχάλικο.

Απευθυνόμαστε στον κ. Δήμαρχο: Πρώτον, δεν ανταποκριθήκατε στην υπόσχεσή σας ούτε για τα 700 μ ασφαλτόστρωση. Δεύτερον, πολύ φοβόμαστε ότι τα 150 μ., λόγω της διάβρωσης από τα νερά των βροχών και του χιονιού, την άνοιξη θα είναι κατεστραμμένο. Ήδη το οδόστρωμα αυτό έχει σπάσει σε διάφορα σημεία. Ίδωμεν λοιπόν την άνοιξη, αν θα επιβεβαιωθούμε.

Επίσης ασφαλτόστρωση έγινε μέσα στη Ραχούλα. Ασφαλτοστρώθηκαν τα τμήματα, από Ράχη Κωστίκα μέχρι οικία Τάσιου Φέτσιου, από οικία Λ. Κατσιούλα μέχρι την είσοδο του χωριού οικία Κ. Κατσιούλα και από οικία Στ. Νασιάκου μέχρι οικία Ηλ. Ζαχαρή.

Στα Σιωκέικα κατασκευάστηκε τειχίο αντιστήριξης και τσιμεντόστρωση του δρόμου.

Στροφή Σιώκου (Ιτιά)

Στην επαρχιακή οδό προς Ραχούλα, μετά την διασταύρωση του δρόμου προς Καστανιά - Καταφύγι και σε απόσταση 500μ προς Ραχούλα στη θέση "Ιτιά" υπάρχει απότομη στροφή. Η στροφή αυτή καθίσταται επικίνδυνη λόγω της λάσπης που καλύπτει το μισό οδόστρωμα. Πριν από 8 χρόνια περίπου σε μικρή απόσταση από το σημείο αυτό διανοίχθηκε αγροτικός δρόμος προς Παλιοκάλυβα, με αποτέλεσμα, μετά από έντονες βροχές, να παρασύρονται χώματα από αυτόν τον δρόμο και να εναποτίθενται πάνω στο οδόστρωμα στη στροφή, σε υγρή μορφή, καθιστώντας το οδόστρωμα ολισθηρό. Όταν συναντούνται εκεί αυτοκίνητα ο κίνδυνος ατυχήματος είναι μεγάλος. Ας φροντίσουν οι αρμόδιοι να δουν το πρόβλημα και να το επιλύσουν.

Αποκομιδή απορριμμάτων

Βουνό τα απορρίμματα στη θέση Κόμμα. Τουλάχιστον δύο μήνες έχουν να απομακρύνουν τα απορρίμματα από τον κάδο. Υπάρχει πρόγραμμα αποκομιδής απορριμμάτων; Υπάρχει αρμόδιος επιβλέπων;

Αγόρω Πατζούρινα Επιτάφια πλάκα του 1762 στην Αγία Παρασκευή

Γράφει ο **Λάμπρος Τριβέλλας**
lampgriv@gmail.com

Σκαλίζοντας την ελληνική γη, αποκαλύπτουμε την ιστορία μας. Αυτό ισχύει και για το χωριό μας, τη Ραχούλα. Δεν υπήρχε καμιά αμφιβολία ότι η ιστορία των μέσων χρόνων της Ραχούλας βρίσκεται στο Παλιοζωγλόπι. Ήδη, πριν από δύο χρόνια αποκαλύφθηκε επιγραφή δωρητών του ναού της Αγίας Παρασκευής με χρονολογία 1770.

Τελευταία, αποκαλύφθηκε επιτάφια πλάκα στο παλιό νεκροταφείο του ίδιου ναού με επιμελημένη κεφαλοιογράμματα βυζαντινή γραφή, σκαλισμένη σε επίπεδη ντόπια πέτρα, πάχους περίπου πέντε εκατοστών. Η επιγραφή έχει ως εξής:

ΕΝΘΑΔΕ ΚΕΙ
ΤΕ Η ΔΟΥΛΗ Τ
ΟΥ ΘΕΟΥ ΑΓΟΡΟΥ
ΠΑΤΖΟΥΡΗΝΑ(Σ)
ΤΟ Ε 1762
ΙΟΥΛΙΟΣ 29

Η επιτάφια πλάκα

(Ενθάδε κείται η δούλη του Θεού Αγόρω Πατζούρινα το έτος) 1762 Ιούλιος 29)

Ποια ήταν όμως η Αγόρω Πατζούρινα ή Πατζουρίνα (κατά το βυζαντινό Παλαιοιολόγιο); Το βαφτιστικό "Αγόρω" είναι κοινότατο και συνηθίζεται και σήμερα σε όλο τον αγραφιώτικο χώρο.. Το θηλυκό επώνυμο "Πατζούρινα" (στην επιγραφή με ήτα) προέρχεται από το αρσενικό "Πατζούρης" (η γυναίκα του Πατζούρη). Χάρη στο τοπωνύμιο "Πατζ(ι)ούρη", που βρίσκεται στο μεγάλο (για τα μέτρα της Ραχούλας) κτήμα. στο λόφο ανατολικά και απέναντι της εκκλησίας, γνωρίζουμε ότι ο Πατζούρης ήταν Ζωγλοπότης και ιδιοκτήτης υπολογίσιμης κτηματικής περιουσίας. Το κτήμα περιήλθε στην ιδιοκτησία των Παπασπυραίων (ίσως και άλλων ενδιάμεσων), ακολούθως του Παπαλεωνίδα και σήμερα των Σιωκαίων.

Συνήθως εκείνη την εποχή και πολύ αργότερα οι τάφοι των νεκρών σημάινονταν με ξύλινο σταυρό με ή χωρίς επίγραμμα. Το γεγονός ότι ο τάφος της Αγόρας αξιώθηκε με ενεπίγραφη καλλιγραφημένη πλάκα, η

οποία χαραχτηκε από κάποιον γραμματισμένο, πιθανότατα ιερωμένο της εποχής (Ενθάδε κείται κλπ.), μας επιτρέπει να πιθανολογήσουμε ότι η οικογένειά της ήταν από τις σημαντικότερες και ευπορότερες του χωριού.

Το γένος της Αγόρας δεν αναφέρεται, άλλωστε, εκείνη την εποχή συνηθιζόταν η γυναίκα να παίρνει το επώνυμο του άνδρα, πράγμα που συνεχίζεται και στον καιρό μας, κυρίως στα χωριά. Ακόμα και γυναίκες που έπαιξαν ρόλο στην ιστορία αποκαλούνταν: Μπουμπουλίνα(η γυναίκα του Μπούμπουλη), Τζαβέλλα(η γυναίκα του Τζαβέλλα) κ.ο.κ. Η συνήθεια αυτή προήλθε από το Βυζάντιο, όπου όλες οι έγγαμες γυναίκες προσφωνούνταν με το επώνυμο του άνδρα τους, όπως Άννα Κομνηνή, Σοφία Παλαιολογίνα κλπ. Δεν πρέπει επομένως να μας ξενίζει το ονοματεπώνυμο "Αγόρω Πατζούρινα".

Θα ήταν σημαντικό να γνωρίζαμε σε ποια ηλικία πέθανε η χωριανή μας η Αγόρω, πριν από 254 χρόνια, και από ποια αιτία: από γηρατειά, από αρρώστια, από επιδημία, από ατύχημα ή μήπως έπεσε θύμα ληστών; Αυτό όμως δεν θα το μάθουμε ποτέ.

Η επιτάφια πλάκα σκέπασε το μυστικό, αλλά ρίχνει μια αχτίδα φωτός και στο μυστήριο που καλύπτει την εξαφάνιση των παλαιών κατοίκων του Ζωγλοπιού, των οποίων την ύπαρξη γνωρίζουμε μόνο από τα πολλά τοπωνύμια που υπάρχουν σε όλη την περιφέρεια του χωριού. Ελπίζουμε να βρεθούν περισσότερες επιτάφιας πλάκες στο παλιό νεκροταφείο και έτσι να φωτιστεί καλύτερα το μυστήριο της εξαφάνισης των παλαιών κατοίκων.

Ενδιαφέρον προκαλεί το γεγονός ότι οι επιγραφές, που αποκαλύφθηκαν μέχρι τώρα, βρέθηκαν όλες στον περιβάλλοντα χώρο της Αγίας Παρασκευής, η οποία βρίσκεται στον "Κάτω Μαχαλά" του , πάλαι ποτέ, Ζωγλοπιού, που σήμερα αποκαλείται Παλιοζωγλόπι. Είναι αυτό σαφής ένδειξη ότι τους αιώνες εκείνους ο "Κάτω Μαχαλάς" ήταν η πολυπληθέστερη συνοικία του χωριού, στην οποία προφανώς είχαν τις κατοικίες και τα ποιμνιοστάσιό τους οι ευπορότεροι κάτοικοι. Ο λόγος πρέπει να αναζητηθεί στο γεγονός ότι, λόγω του χαμηλότερου υψόμετρου, ο χειμώνας ήταν ηπιότερος και ακόμη ότι υπήρχε μεγαλύτερη και καλύτερη βοσκήσιμη έκταση για τα ποίμνια, τα οποία αποτελούσαν την κύρια βιοποριστική ασχολία των κατοίκων. Δεν είναι τυχαίο ότι και οι εναπομείναντες ολίγοι κτηνοτρόφοι της σημερινής Ραχούλας στον περιβάλλοντα χώρο αυτής της συνοικίας έχουν εγκατεστημένα τα ποιμνιοστάσιό τους.

Ο Ναός της Αγίας Παρασκευής, όπως είναι σήμερα